

Χανιώτικα νέα
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ 2 Νοεμβρίου 2019

διαδρομές

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΤΕΧΝΕΣ / ΙΣΤΟΡΙΑ / ΒΙΒΛΙΑ / ΜΟΥΣΙΚΗ / ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟ ΤΟΥΣ

Η μεγάλη περιπέτεια του ηλεκτρισμού

ΕΛΙΑ ΚΟΥΜΛΗ

diadromes@haniotika-nea.gr

editorial

Με θαύμα θα έμοιαζε στους ανθρώπους των αρχών του περασμένου αιώνα η ηλεκτροδότηση, όταν χωρίς κόπο μπορούσε κανείς να αποκτήσει φως με το πάτημα ενός διακόπτη. Αντίστροφα, απόλυτη καταστροφή θα φαινόταν σε έναν άνθρωπο του 21ου αιώνα έστω και λίγες ώρες χωρίς ηλεκτρικό ρεύμα...

Στο σημερινό μας αφιέρωμα αναζητήσαμε την ιστορία της ηλεκτροδότησης του νομού Χανίων, μια ιστορία που μιλάει για τα φιλικά προς το περιβάλλον υδροηλεκτρικά εργοστάσια -πρωτόν η πράσινη ενέργεια καταστεί αναγκαϊότητα- που λειτουργούσαν στην Αγιά και τη Γεωργιούπολη αλλά και το πώς με την πάροδο του χρόνου υπερδιπλασιάστηκαν οι ανάγκες του κόσμου για ενέργεια.

Μουσική παράσταση για την Ξενιτιά

Μουσική παράσταση με τίτλο "Αχ, η Ξενιτιά..." παρουσιάζουν το καλλιτεχνικό σχήμα ΩΔΗπόρος και ο ΕλληνοΓαλλικός Σύλλογος Χανίων με την συνδιοργάνωση της Περιφέρειας Κρήτης, το Σάββατο 9 Νοεμβρίου στις 9:15 μ.μ. στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων.

Από την μια άκρη του κόσμου στην άλλη, "όποια πέτρα κι αν σπκώσεις" θα βρεις Έλληνες. Μετανάστες και πρόσφυγες, απόγονοι του Οδυσσέα και του Ιάσονα, άνδρες και γυναίκες συνέβαλαν αποφασιστικά με τη δουλειά τους στο οικονομικό θαύμα πολλών χωρών, μαζί και δίπλα σε άλλους λαούς, του Νότου κυρίως. Ειδικά, τους τελευταίους δυο αιώνες, που η φτώχεια και οι πόλεμοι τους έφεραν στα πέρατα της Γης, αλλά και στις θάλασσες, των Ελλήνων οι κοινότητες έγραψαν την δική τους Ιστορία.

Αυτήν την ιστορία η παράσταση «Αχ, η Ξενιτιά...» θέλει να αφηγηθεί με όπλα το τραγούδι και το λόγο. Μουσικές και τραγούδια αγαπημένα, που συνομιλούν με κείμενα πρωτότυπα και ιστορίες συμπατριωτών μας από το Ντίσελντορφ ως την Κολωνία, το Σίδνεϊ και τη Νέα Υόρκη ως το Μπουένος Άιρες το Γιοχά-

νεσμπουργκ, τη Σμύρνη και την Τασκένδη.
«Αχ, η Ξενιτιά...» Ευχή και κατάρα. Κατάρα και ευχή για τα παιδιά ενός κατώτερου θεού; Σκηνοθεσία: ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΝΤΩΝΑΚΗΣ
Κείμενα: ΝΙΚΗ ΤΡΟΥΛΙΝΟΥ
Σκηνικά κοστούμια: Άννα Χιλετζάκη
Αφίσα: mosquito A&D
Βίντεο: Δευκαλίτης Μανιδάκης
Ερμηνεία: Ανδριανή Κυλάφη
Τον Ωδηπόρο απαρτίζουν οι: Αντώνης Νικολιδάκης: ακορντεόν
Άρης Κουτεντάκης: μπουζούκι, κιθάρα
Γιάννης Κιαγιαδάκης: πιάνο
Γιώργος Κριτωτάκης: τραγούδι, κιθάρα
Ζαχάρης Δραμουντάκης: μπάσο
Κώστας Σφακιανάκης: μπουζούκι, τραγούδι
Μαρία Ιερωνυμάκη: τραγούδι
Είσοδος ελεύθερη.
Διάρκεια 130 λεπτά.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

σελ. 3 ~ Πολιτισμός

σελ. 4 - 6 ~ Η μεγάλη περιπέτεια του ηλεκτρισμού

σελ. 7 ~ Παιδότοποι

σελ. 8 ~ Υγεία & Βότανα

σελ. 9 ~ Πολιτισμός

σελ. 10 ~ Πολιτισμός

σελ. 11 ~ Ιστορία της Ιατρικής

σελ. 12 ~ Αφορμή, Βιβλία

2/11

Ακίνδυνος

4/11

Ερμιάος

5/11

Γαλακτιών,
Επιστήμη

6/11

Λεονάρδος

7/11

Αθηνόδωρος,
Ερνέστος,
Θεαγένης

8/11

Γαβριήλ,
Μιχαήλ,
Αγγελος,
Σεραφεΐμ,
Μεταξία,
Ραφαήλ,
Σταμάτης,
Ταξιάρχης

γιορτάζουν

διαδρομές

τεύχος 854
Εβδομαδιαίο Πολιτιστικό Ενθετο
της εφημερίδας "Χανιώτικα Νέα"ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: ΧΑΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ -
ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ Α.Ε.

ΙΔΡΥΤΗΣ: Πάνης Ε. Γαρεδάκης

ΕΚΔΟΤΗΣ: Μανώλης Α.

Γαρεδάκης

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Παρασκευάς Ν. Περάκης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

"ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ":

Ελευθερία Μ. Κουμή

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:

Γιώργος Δρακάκης, Γιώργος
Κώνστας, Πάνης Λυβιάκης,
Δημήτρης Μαριδάκης, Γιάννα
Μαρουλοσφακία, Βασιλική
Τωμαδάκη, Ελένη Φουντουλάκη

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ:

Γεωργία Αδικημενάκη, Δέσποινα
Βάλλα, Νίκη Ξυφανταράκη,

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ:

Νεκτάριος Κακατσάκης

ΠΙΣΤΕΤΕΣ: Hussein Rajaifitkhar,

Πάνης Περάκης,

Γιώργος Στεφανάκης

ΣΥΝΤΑΞΗ: Εμπορικό Κέντρο

"Ερμής" (Μπουναλή 11-19)

τηλ. 28210 51.003 - 6,

fax 28210 51.007

e-mail: info@haniotika-nea.gr

ΓΡΑΦΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ:

Καραϊσκάκη 49, τηλ. 28210 70.563 -

6 fax 28210 91.900

Διαφημιστικό Τμήμα:

Εύα Κουμή τηλ.: 2821070.563 - 6

e-mail: ads@haniotika-nea.gr

ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Αφιέρωμα στον σύγχρονο
Ισπανόφωνο Κινηματογράφο

Αφιέρωμα στον σύγχρονο Ισπανικό και Ισπανόφωνο Κινηματογράφο που με την ανήσυχη και οξυδερκή του γραφή έχει κερδίσει τη διεθνή αναγνώριση διοργανώνει ο πολιτιστικός σύλλογος "Οι Φίλοι των Γραμμάτων και των Τεχνών" σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Θερβάντες της Αθήνας.

Ο πρώτος κύκλος των προβολών (Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2019) περιλαμβάνει έξι ταινίες που θα παρουσιαστούν στην κεντρική αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου Χανίων (Ανδρέα Παπανδρέου 70). Η έναρξη θα γίνει την Κυριακή 10 Νοεμβρίου και το πρόγραμμα των προβολών έχει διαμορφωθεί ως εξής:

1. Η γλώσσα της πεταλούδας/La Lengua de las Mariposas (Ισπανία, 1999, 96') του Χοσέ Λουίς Κουέρδα/José Luis Cuerda (Κυριακή 10 Νοεμβρίου).

2. Η επίσημη ιστορία/La Historia Oficial (Αργεντινή, 1985, 110') του Λουίς Πουένσο/Luis

Puenzo (Κυριακή 17 Νοεμβρίου)

3. Γύρνα πίσω/Volver (Ισπανία, 2006, 111') του Πέδρο Αλμοδόβαρ/Pedro Almodóvar Caballero (Κυριακή 24 Νοεμβρίου)

4. Τα αθώα θύματα/Los Santos Inocentes (Ισπανία, 1984, 107') του Μάριο Κάμους/Mario Camus (Κυριακή 1 Δεκεμβρίου)

5. Μικρές ιστορίες/Historias mínimas (Αργεντινή, 2002, 93') του Κάρλος Σορίν/Carlos Sorin (Κυριακή 8 Δεκεμβρίου)

6. Ιστορίες για αγρίους/Relatos Salvajes (Αργεντινή, 2014, 122') του Ντάμιαν Σιφρόν/Damián Szifron (Κυριακή 15 Δεκεμβρίου)

Όρα έναρξης: 20.00μ.μ

Είσοδος Ελεύθερη

Συνδιοργάνωση: Περιφέρεια Κρήτης-Περιφερειακή Ενότητα Χανίων, Πνευματικό Κέντρο Χανίων.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ

Νέα έκθεση αφίσας “Τυπογραφία:

Παράθυρο στον κόσμο”

» Στις 16 Νοεμβρίου η εκδήλωση απονομής των βραβείων του 5ου διαγωνισμού

Η έκθεση με θέμα “Τυπογραφία: Παράθυρο στον κόσμο” θα αντικαταστήσει την έκθεση με τα έργα του προηγούμενου διαγωνισμού, η οποία κοσμεί το αμφιθέατρο του Μουσείου Τυπογραφίας τον τελευταίο χρόνο (φωτ. από την περυσινή απονομή).

Η διαδικασία αξιολόγησης των έργων που συμμετείχαν στον 5ο Διεθνή Διαγωνισμό αφίσας για την Τυπογραφία, προχωρά με ταχείς ρυθμούς, καθώς μπαίνουμε στην τελική ευθεία για τα εγκαίνια της Έκθεσης με τις 30 αφίσες που διακρίθηκαν στον διαγωνισμό, η οποία θα πραγματοποιηθεί το Σάββατο 16 Νοεμβρίου στο αμφιθέατρο του Μουσείου Τυπογραφίας.

Ο φετινός διαγωνισμός με θέμα “Τυπογραφία - παράθυρο στον κόσμο” ολοκληρώθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου, με 530 συμμετοχές από 68 χώρες από κάθε άκρη του πλανήτη και φυσικά από όλη την Ελλάδα!

Η πρώτη φάση της αξιολόγησης έχει γίνει και τώρα τα μέλη

της κριτικής επιτροπής βαθμολογούν τις αφίσες που ξεχώρισαν, για φτάσουμε στις 30 αφίσες που θα αποτελέσουν την έκθεση και, φυσικά, στις 3 πρώτες που θα λάβουν σημαντικά χρηματικά βραβεία, που φτάνουν τα 3.200 ευρώ.

Υπενθυμίζουμε ότι η κριτική επιτροπή του διαγωνισμού αποτελείται από τους: Γιάννη Γαρεδάκη, δημοσιογράφο - εκδότη, ιδρυτή της εφημερίδας “Χανιώτικα νέα” και πρόεδρο του Μουσείου Τυπογραφίας, Δημήτρη Αρβανίτη, Graphic Designer, member of AG I- Alliance Graphique Internationale, Λίλα Καλογερά, εικονογράφο, Αλέξανδρο Κοκκόλα, γραφίστα, καθηγητή σχολής Βακαλό art & design, Σπύρο Ορνεράκη, σκισσογράφο και εικονογράφο, Γήση Παπαγεωργίου, σκισσογράφο, αξιωματικό Π.Ν. ε.α.

Η νέα έκθεση θα κοσμήσει το αμφιθέατρο του Μουσείου Τυπογραφίας για έναν χρόνο, μέχρι τον επόμενο διαγωνισμό.

**ΑΝΑΠΝΕΩ
ΕΛΕΥΘΕΡΑ
2019**

ΚΕΝΤΡΟ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ
Σάββατο 2 Νοεμβρίου 2019
ώρα 18:00

ΕΙΣΟΔΟΣ ΔΩΡΕΑΝ

Οργάνωση: Σύλλογος Πνευμονολόγων Περιφερειακής Ενότητας Χανίων
Υπό την αιγίδα της Ελληνικής Πνευμονολογικής Εταιρείας

Πρόγραμμα

Σάββατο 2 Νοεμβρίου:

Προεδρείο: Δαμιανάκη Αγγελική, Μαρκάτος Μιλτιάδης

18.00 - 18.15: **Ο γνράσκων πνεύμονας** - Τζανάκης Νικόλαος, καθηγητής Πνευμονολογίας Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Κρήτης.

18.15 - 18.30: **Ο χρόνιος βήχας** - Κριεσεπή Βασιλική, πνευμονολόγος.

18.40 - 18.55: **Άσθμα** - Σολάκης Αθανάσιος, πνευμονολόγος.

19.05 - 19.30: **Διάλλειμα**

Προεδρείο: Βουλγαράκη Όλγα, Μιχαλάκη Ελένη

19.30 - 19.45: **Η ψυχολογία του καπνίσματος** - Κοκκινάκη Αθανασία, ψυχολόγος, ψυχοθεραπεύτρια NDI.

19.55 - 20.10: **Η διακοπή του καπνίσματος. Ιατρεία διακοπής καπνίσματος** - Βιτωράκης Στυλιανός, πνευμονολόγος.

20.20 - 20.35: **Χρόνια Αποφρακτική Πνευμονοπάθεια** - Μαρκάτος Μιλτιάδης, πνευμονολόγος.

ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

“Χαμένοι στη μετάφραση”

Εκδήλωση με θέμα: “Χαμένοι στη μετάφραση...”, διοργανώνουν ο Δήμος Χανίων, η Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων, η Περιφερειακή Ενότητα Χανίων, ο Σύνδεσμος Φιλολόγων Νομού Χανίων, η Πανελλήνια Ένωση Επαγγελματιών Μεταφραστών Πτυχιούχων Ιονίου Πανεπιστημίου (ΠΕΕΜΠΠ) και η Ένωση Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων Ν. Χανίων τη Δευτέρα 4 Νοεμβρίου και ώρα 6.30 μ.μ. στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων.

Στην εκδήλωση θα μιλήσουν οι: Μαρία Αγγελίδου, μεταφράστρια - συγγραφέας, Παναγιώτης Ευαγγελίδης, συγγραφέας, μεταφραστής, σκηνοθέτης, σεναριογράφος, Βαρβάρα Περράκη, φιλόλογος, Ελένη Μπούκλη, επίσημη μεταφράστρια, Γιώργος Καρτάκης, ποιητής, μεταφραστής.

ΤΗΝ ΤΕΤΑΡΤΗ

Παρουσίαση βιβλίου του Σήφη Μιχελογιάννη

Η Περιφέρεια Κρήτης - Περιφερειακή Ενότητα Χανίων, το Πνευματικό Κέντρο Χανίων, η Διεθνής Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη (ΔΕΦΝΚ) και οι εκδόσεις “Ραδάμανθους” συνδιοργανώνουν την παρουσίαση του βιβλίου του Σήφη Μιχελογιάννη “Στην αρένα” που θα πραγματοποιηθεί την Τετάρτη 6 Νοεμβρίου 2019, ώρα 7.30 μ.μ., στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων.

Για το βιβλίο θα μιλήσουν: Ρούλα Βουράκη, Φιλολόγος - υπεύθυνη Νομού Χανίων της ΔΕΦΝΚ, Γιάννης Φίλης, τ. Πρύτανης Πολυτεχνείου Κρήτης και ο Σήφης Μιχελογιάννης. Συντονισμός εκδήλωσης: Μαρία Μαραγκά, φιλόλογος.

Επίσης, το επόμενο Σάββατο 9 Νοεμβρίου στις 7 το απόγευμα, στην αίθουσα εκδηλώσεων του Τεχνικού Επιμελητηρίου Χανίων (ΤΕΕ Χανίων, Νεάρχου 23), θα πραγματοποιηθεί η παρουσίαση του νέου βιβλίου του Δρ. Ηλία Κοπανάκη.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΑΕΑ

Εκδήλωση τιμής και μνήμης για τη μάχη της Παναγιάς

Το παράρτημα Χανίων της Πανελληνίας Ένωσης Αγώνιστών Εθνικής Αντίστασης και Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας (ΠΕΑΕΑ-ΔΣΕ) σας προσκαλεί στην εκδήλωση που διοργανώνει την Κυριακή 10 Νοεμβρίου στις 12:00 μ.μ. στην Παναγιά Κεραμιών.

Η εκδήλωση γίνεται για την συμπλήρωση 75 χρόνων από την μάχη της Παναγιάς, του κορυφαίου αντιστασιακού γεγονότος στην Κρήτη. Τιμάμε τους ήρωες μαχητές της 5ης Μεραρχίας του ΕΛΑΣ που έδωσαν συντριπτικό χτύπημα στα κιτληρικά στρατεύματα κατοχής.

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ

Παραστάσεις του Θεάτρου Μνήμη

Η Εταιρεία Θεάτρου ΜΝΗΜΗ μετά την επιτυχία του έργου «Αγώνες» του Βρετανού συγγραφέα Χένρι Νέλσον σε σκηνοθεσία Μιχάλη Βιρβιδάκη, στο θέατρο Κυδωνιά των Χανίων, παρουσιάζει σε συνεργασία με την Εταιρεία Κρητικών Ιστορικών Μελετών το έργο και στο Ηράκλειο για δύο μόνο παραστάσεις, το Σάββατο 2 και την Κυριακή 3 Νοεμβρίου και ώρα 21:00', στο αμφιθέατρο Γιάννη Περτσελάκη του Ιστορικού Μουσείου Κρήτης.

Στη συνέχεια, οι παραστάσεις θα επαναληφθούν στα Χανιά, στο θέατρο Κυδωνιά στις 8, 9, 10, 15, 16 και 17 Νοεμβρίου στις 9:30 μ.μ.

Ετοιμοί προς αναχώρηση για την πρωινή βάρδια.

ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟ ΤΟΥΣ

Η μεγάλη περιπέτεια του ηλεκτρισμού

Από το κερί, τον λύχνο, τη λάμπα θυέλλης, στον πρώτο δημοτικό φωτισμό, στην παραγωγή ρεύματος από την πτώση του νερού, στο πετρέλαιο, στους μικρούς και μεγάλους σταθμούς παραγωγής. Μια περιπέτεια η πορεία της ηλεκτροδότησης και για τα Χανιά, μια ενδιαφέρουσα όμως περιπέτεια ένα τμήμα της οποίας καταγράφουμε στο σημερινό μας αφιέρωμα. Σε μια εποχή που η ανάγκη για καθαρή ενέργεια και για αντιμετώπιση του ρεύματος ως κοινωνικό αγαθό είναι επιτακτική, ρίχνουμε μια ματιά στο όχι και τόσο πρόσφατο παρελθόν της ηλεκτροδότησης στη Δυτική Κρήτη.

ΓΙΩΡΓΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΣΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΜΑΡΙΔΑΚΗΣ

«Ο Υδροηλεκτρικός Σταθμός της Αγίας ήταν ένα πρωτοποριακό για την εποχή του έργο που έγινε για την ηλεκτροδότηση της πόλης των Χανίων», επεσήμανε, μεταξύ άλλων, ο επίκουρος καθηγητής της Σχολής Αρχιτεκτόνων του Πολυτεχνείου Κρήτης Αλέξανδρος Βαζάκας.

Εμβληματικό έργο για την εποχή του, με τεχνικές προδιαγραφές που εντυπωσιάζουν ακόμα και τους σημερινούς επιστήμονες, ο μικρός Υδροηλεκτρικός Σταθμός της Αγίας έδινε μέχρι και πρόσφατα ενέργεια για την κάλυψη των τοπικών αναγκών.

Το εργοστάσιο κατασκευάστηκε το 1928 για τις ανάγκες της τότε Δημοτικής Επιχείρησης Ηλεκτροφωτισμού και εγκαινιάστηκε ένα χρόνο αργότερα από τον Ελευθέριο Βενιζέλο, όπως εξήγησε μιλώντας στις "διαδρομές", ο επίκουρος καθηγητής της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πολυτεχνείου Κρήτης Αλέξανδρος Βαζάκας. «Ο Υδροηλεκτρικός Σταθμός της Αγίας ήταν ένα πρωτοποριακό για την εποχή του έργο που έγινε για την ηλεκτροδότηση της πόλης των Χανίων», εξήγησε και πρόσθεσε ότι η απόφαση που λήφθηκε τότε από την κυβέρνηση για να δημιουργηθεί ένα υδροηλεκτρικό εργοστάσιο αντί κάποιου άλλου συστήματος παραγωγής ενέργειας, ανέβασε το κόστος σημαντικά. «Ωστόσο, το σκεπτικό ήταν, όπως και συνέβη πρακτικά, ότι θα γίνει απόσβεση σε βάθος χρόνου», ανέφερε ο κ. Βαζάκας και συμπλήρωσε ότι επρόκειτο για ένα έργο πρωτοποριακό για την εποχή του όχι μόνο για το γεγονός ότι παρήγαγε "πράσινη" ενέργεια αλλά και ως αρχιτεκτόνημα: «Έχει μια ξεχωριστή αρχιτεκτονική αισθητική που ήταν ενταγμένη στην πρωτοπορία της εποχής και το ρεύμα του μοντερνισμού. Παράλληλα, είναι εντυπωσιακό ότι ενώ συνήθως τα υδροηλεκτρικά εργοστάσια βρίσκονται δίπλα στα φράγματα, στην προκειμένη περίπτωση, λόγω της ιδιαιτερότητας του τοπίου, οι μηχανικοί εκμε-

Το κτήριο του παλιού υδροηλεκτρικού σταθμού παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον ως δείγμα του ρεύματος του μοντερνισμού.

Το παλιό εργοστάσιο λειτούργησε έως το 2008 και σήμερα έχει μετατραπεί σε βιομηχανικό μουσείο.

ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΑΓΙΑΣ

Ένα εργοστάσιο μπροστά από την εποχή του

ταλλεύτηκαν την υψομετρική διαφορά που υπάρχει μεταξύ του σημείου που είναι το εργοστάσιο και της λίμνης κι έτσι η δεξαμενή φόρτισης βρίσκεται μέσα στο κτήριο κι όχι πάνω στο φράγμα. Αρα έχουμε έναν αγωγό που μεταφέρει το νερό σε μια δεξαμενή πάνω στο κτήριο και μέσα στο κτήριο γίνεται πτώση του νερού και βρίσκονται οι τουρμπίνες που μετέτρεπαν τη μηχανική ενέργεια σε ηλεκτρική».

Αξιοσημείωτη, μεταξύ άλλων, είναι και η αντοχή που έχει επιδείξει το κτίσμα μέσα στα 90 χρόνια ύπαρξής του: «Για να καταλάβετε την ιδιαιτερότητά του κτηρίου φανταστείτε ότι έχετε μια πιλοτή πολυκατοικίας που έχει από πάνω μια πισίνα. Κι όμως μετά από τόσα χρόνια, όπως με διαβεβαίωσαν και οι εργολάβοι που εργάστηκαν για την ανακαίνιση του κτίσματος πρόσφατα, στατικά δεν παρουσιάζει κανένα πρόβλημα!».

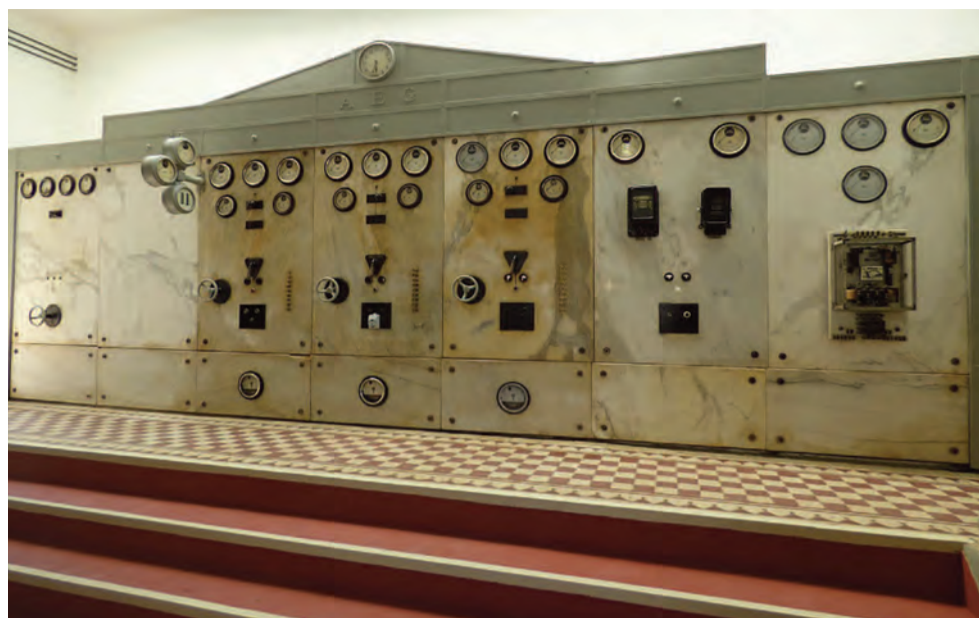
Το παλιό υδροηλεκτρικό έργο παραχωρήθηκε στη ΔΕΗ το 1959 και το 2007 πέρασε στη ΔΕΗ Ανανεώσιμες Α.Ε.

Η λειτουργία του υδροηλεκτρικού σταθμού σταμάτησε το 2008 και το 2011 η ΔΕΗ Ανανεώσιμες Α.Ε. παραχώρησε (έως το 2048) αρχικά στη Νομαρχία Χανίων και στη συνέχεια στην Περιφέρεια Κρήτης συνολικά 290 στρέμματα προκειμένου, μεταξύ άλλων, να διαμορφωθεί ένας πρότυπος εκθεσιακός χώρος ενημέρωσης του

κοινού για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ).

«Η μετατροπή του παλιού Υδροηλεκτρικού Σταθμού σε βιομηχανικό μουσείο προέκυψε μέσα από τη συνεργασία της Περιφέρειας με την ΔΕΗ Ανανεώσιμες Α.Ε. Στο πλαίσιο αυτό, η ΔΕΗ Ανανεώσιμες παραχώρησε εξοπλισμό, όπως τμήματα από τις πρώτες ανεμογεννήτριες που εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα και από παλιά φωτοβολταϊκά πάρκα και υπάρχουν διαδραστικές κατασκευές όπου ενημερώνεται κανείς για την πλιακή ενέργεια κ.ά., μέσα από τα οποία μπορούν επισκέπτες και μαθητές να μάθουν και να ευαισθητοποιηθούν γύρω από τις διάφορες μορφές των ΑΠΕ και την ωφελιμότητά τους. Συγχρόνως, αξίζει να επισκεφθεί κάποιος τον χώρο για να θαυμάσει το ίδιο το κτήριο, ενώ με διάφορες αναπαραστάσεις και σύγχρονα μέσα δίνεται στον επισκέπτη η εικόνα για το πώς λειτουργούσε το κτήριο», επεσήμανε ο κ. Βαζάκας.

Να σημειώσουμε, τέλος, ότι συγχρόνως με την ανακαίνιση του παλιού υδροηλεκτρικού σταθμού και τη μετατροπή του σε μουσείο, η Περιφέρεια Κρήτης - Περιφερειακή Ενότητα Χανίων προχώρησε στην ανάπλαση της ευρύτερης περιοχής διαμορφώνοντας μονοπάτια και σημεία αναψυχής για τους επισκέπτες του υδροβιότοπου της Αγίας, και δημιουργώντας έναν πόλο έλξης για ξένους και Έλληνες επισκέπτες.

Ο μαρμάρινος πίνακας ελέγχου διασώζεται μέχρι σήμερα.

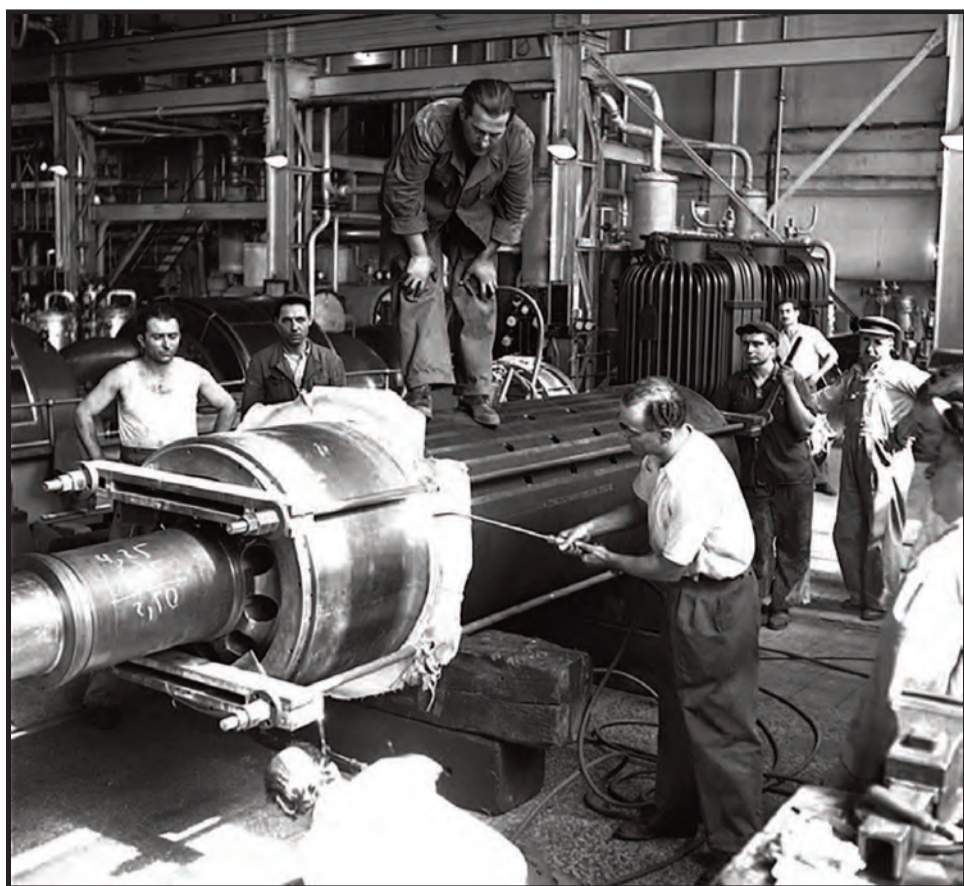
Η παλιά γεννήτρια του εργοστασίου δεσπόζει στον χώρο.

Εξοπλισμός από φωτοβολταϊκά, ανεμογεννήτριες και άλλα συστήματα ΑΠΕ εκτίθενται στο Μουσείο.

Ειδικά διαμορφωμένες προθήκες φιλοξενούν παλιό εξοπλισμό του εργοστασίου.

ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΓΕΩΡΓΙΟΥΠΟΛΗΣ

Σε διαρκή λειτουργία!

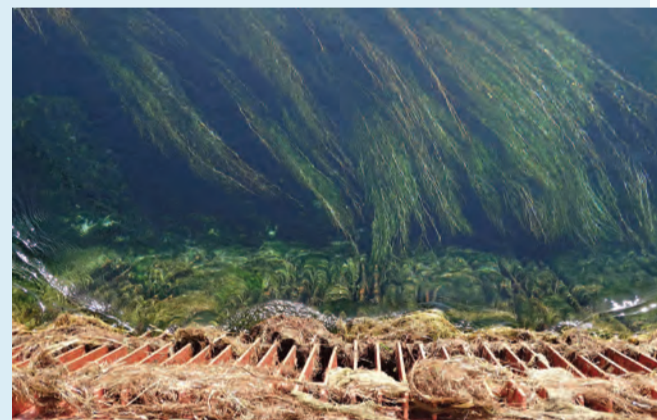
Σε συνεχή λειτουργία, 24 ώρες το 24ωρο βρίσκεται από τη δεκαετία του '50 το υδροηλεκτρικό του Αλμυρού στη Γεωργιούπολη Αποκορώνου.

Το εργοστάσιο ήταν ιδιοκτησία του Μανώλη Βουγιούκαλου που αξιοποιώντας τις πηγές της περιοχής μπόρεσε να παράγει ηλεκτρικό ρεύμα όχι μόνο για το χωριό αλλά και να τροφοδοτήσει τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του ακόμα και χωριά έξω από τα Χανιά.

Σήμερα το εργοστάσιο συνεχίζει να λειτουργεί με την εργασία του υπαλλήλου της ΔΕΗ Ανανεώσιμες κ. Στέλιου Τσικουδάκη που φροντίζει ώστε όλα να είναι στην εντέλεια. Η ροή του νερού να γίνεται απρόσκοπτα και να καθαρίζεται 2 και 3 φορές

Ο τεχνικός Στέλιος Τσικουδάκης στον χώρο του εργοστασίου.

Από αυτό το σημείο το νερό καταλήγει μέσα στο εργοστάσιο.

Φτηνή και καθαρή ενέργεια παράγει το μικρό υδροηλεκτρικό εργοστάσιο της Γεωργιούπολης.

την ημέρα το σημείο όπου πέφτει πάνω στον στρόβιλο, να γίνεται η συντήρηση των μηχανημάτων.

«Λειτουργούμε 7 μέρες την εβδομάδα, 24 ώρες την μέρα μόνο αν έχουμε κάποια βλάβη ή απαιτηθεί κάποια δύσκολη εργασία σταματάει τη λειτουργία του το υδροηλεκτρικό. Υπάρχει άφθονο νερό που εξασφαλίζει καθαρή ενέργεια» μας λέει ο κ. Τσικουδάκης καθώς μας ξαναγεί μέσα στον χώρο του υδροηλεκτρικού.

Η παραγωγή ρεύματος γίνεται με το τρεχούμενο νερό από το ποτάμι που πέφτει από ύψος 1 μέτρο σε ένα στρόβιλο που κινείται και το παραγόμενο ρεύμα πηγαίνει στο μετασχηματιστή πριν μπει μέσα στο δίκτυο.

«Από όσο γνωρίζω το εργοστάσιο πήρε άδεια λειτουργίας στις αρχές της δεκαετίας του '50, ξεκίνησε να λειτουργεί το 1954 και αγοράσθηκε από τη ΔΕΗ το 1962. Εδινε ρεύμα στην περιοχή αλλά ακόμα και στο δημοτικό φωτισμό που υπήρχε έξω από τις εγκαταστάσεις του ναυστάθμου» μας λέει.

Με την κατασκευή του υδροηλεκτρικού συγκρατήθηκαν τα νερά που δημιούργησαν τον υγροβιότοπο του Αλμυρού που έχει ενταχθεί στο δίκτυο Natura.

ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ

Από την παλιά Ηλεκτρική στην Ξυλοκαμάρα

Τα υδροηλεκτρικά εργοστάσια πέρασαν στα χέρια της δημόσιας ΔΕΗ, μαζί με όλες τις ιδιωτικές και δημοτικές επιχειρήσεις ηλεκτροδότησης, μια κίνηση που έβαλε σε άλλη βάση το ζήτημα της ενέργειας για όλη τη χώρα. Με βάση τα συμβόλαια αγοράς που βρίσκονται στο αρχείο της ΔΕΗ και μας τα έδειξε ο κ. Βασίλης Χαλκιάπουλος, το υδροηλεκτρικό της Αγιάς αγοράστηκε το 1959 από τη Δημοτική Επιχείρηση Ηλεκτροφωτισμού Χανίων του Δήμου μαζί με όλη την περιουσία της με το ποσό των 36.500.000 δραχμών (αφαιρέθηκαν οφειλές πελατών κ.ά.). Μάλιστα το συμβόλαιο είναι τόσο περιγραφικό που αναφέρονται αναλυτικά από τους στόλους, μέχρι τις ασφάλειες και τους μονωτήρες που έπαιρνε η ΔΕΗ.

Ο Γ. Πλοκαμάκης.

Το 1962 εξαγοράστηκε από τον ιδιώτη Μ. Βουγιούκαλο με το ποσό των 16.500.000 εκατομμυρίων δραχμών το υδροηλεκτρικό της Γεωργιούπολης στον Αλμυρό.

Πέρα από τα υδροηλεκτρικά εργοστάσια καθώς η πόλη των Χανίων αναπτυσσόταν συνεχώς, αυξάνονταν και οι ανάγκες σε ρεύμα.

Η "Δημοτική Επιχείρηση Ηλεκτροφωτισμού" διέθετε δικές της γεννήτριες παραγωγής ρεύματος σε χώρο δικό της στην οδό Περίδου εκεί που σήμερα είναι το δημοτικό πάρκιγκ. «Το 1945 άλλαξαν δύο μηχανές 200 KW που είχε μέχρι τότε το εργοστάσιο με δύο των 250 KW που είχε κάνει δώρο το Αμερικάνικο Πολεμικό Ναυτικό. Και επειδή ήταν από τις πρώτες πολύ-τροφες μηχανές είχαν πρόβλημα με τα πιστόνια που "κτυπούσαν".

Τη συντήρησή τους την είχαν αναλάβει εναλλάξ το μηχανουργείο Μαυρομάτη (στην οδ. Σκαλίδη) και το μηχανουργείο Αντωνιάδη (Κυδωνίας και Μανουσογιαννάκηδων).

Οι μηχανές μεταφέρονταν με μακρύκαρα στα μηχανουργεία για τη συντήρησή τους μέχρις ότου ο Μαυρομάτης έκανε μια πατέντα και τις επισκεύαζε επιτόπου» αναφέρει ο κ. Γιώργος Πλοκαμάκης, ανώτερο στέλεχος της ΔΕΗ παλαιότερα και του ΔΕΔΔΗΕ σήμερα.

Στα 1952 εγκαινιάζεται ένα νέο εργοστάσιο (η σημερινή παλιά Ηλεκτρική) στην οδό Γογονή που λειτουργούσε μέχρι το 1969. Νωρίτερα το 1967 είχε έλθει η πρώτη μηχανή πάνω στην οποία στήθηκε «Η Ξυλοκαμάρα μέχρι το 1991 ήταν ένας μικρός σταθμός που υποστήριζε το ηλεκτρικό σύστημα της Κρήτης σε περιόδους αιχμής. Τη χρονιά αυτή έγινε πρόσληψη προσωπικού έγινε ο συνδυασμένος κύκλος, έφυγαν τα παλιά container και κατασκευάστηκαν τα κτήρια και έγινε ένας σωστός σταθμός βάσης που μάλιστα πιστοποιήθηκε και με ISO 14000, το πρώτο ISO για λόγους περιβάλλοντος» αναφέρει ο κ. Πλοκαμάκης.

Ο ίδιος τονίζει τον κοινωνικό χαρακτήρα της ΔΕΗ όλα αυτά τα χρόνια. «Η ΔΕΗ παραχώρησε στον Δήμο Χανίων δωρεάν τον χώρο

Τα συμβόλαια εξαγοράς των υδροηλεκτρικών φραγμάτων της Αγιάς και του Αλμυρού στη Γεωργιούπολη.

της Περίδου για να γίνει το πάρκιγκ, κρατώντας μόνο 200 τ.μ. για το κτήριο της εκεί, παραχωρεί στη συνέχεια την παλιά Ηλεκτρική για να γίνει αθλητικό κέντρο πάλι δωρεάν! Για αυτό και όταν θέλουμε να βάλουμε υποσταθμούς και δεν μας αφήνουν, ειλικρινά στεναχωριέμαι. Δεν μπορεί π.χ. στην 1866 να έχουμε αυτόν τον υποσταθμό μπροστά στην Πειραιώς και να μην βοηθάει ο Δήμος να βρούμε χώρο κατάλληλο!».

ΣΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟ

Προπολεμικά αλλά και μεταπολεμικά μέχρι τη δημιουργία της ΔΕΗ ελάχιστες περιοχές είχαν ρεύμα και αυτές βασιζόνταν κυρίως σε μικρές μονάδες ιδιωτών ή Δήμων που εξυπηρετούσαν τα πιο μεγάλα χωριά. «Η πραγματικότητα είναι ότι η ΔΕΗ πήγε το ηλεκτρικό παντού! Γιατί δεν έβαζε τον παράγοντα κόστος-όφελος, δεν έβαζε την απόσβεση. Μοναδικό σύνθημα της ΔΕΗ για 30 χρόνια ήταν το "ηλεκτρισμός παντού". Εξαγοράζοντας ιδιωτικές μονάδες, επεκτείνοντας τα δίκτυα, ενοποιώντας τα γιατί ήταν διαφορετικών τεχνολογιών,

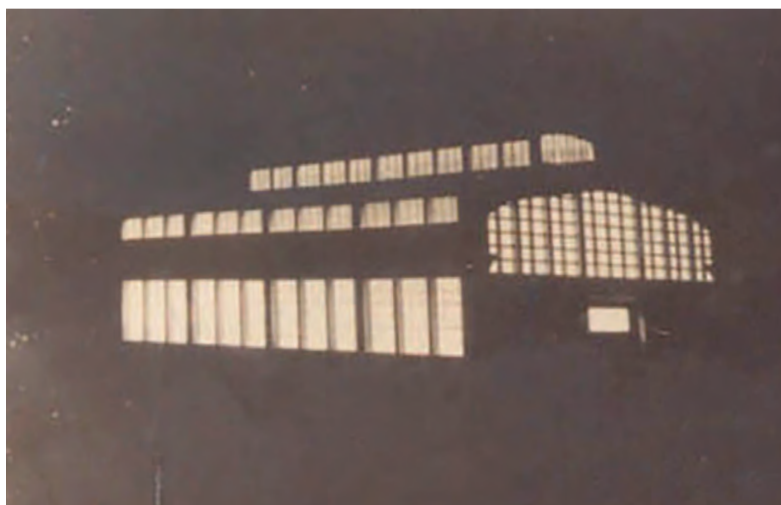

Ο τελευταίος οικισμός χωρίς ρεύμα...

Με βάση τα στοιχεία της ΔΕΗ το 1985 όλος ο νομός Χανίων ηλεκτροδοτήθηκε. Οι τελευταίοι οικισμοί που πήραν ρεύμα εκείνη τη χρονιά ήταν οι Μυλωνές Σελίνου, και ο οικισμός "Νησί" στο Τοπολιανό Φαράγγι με 5 κατοίκους τότε.

Το εργοστάσιο της παλιάς Ηλεκτρικής στα 1952, μέρα και νύχτα φωτισμένο (κάτω).

έφτασε το ρεύμα σε κάθε άκρη της χώρας και βέβαια και στα Χανιά. Είχε βέβαια τις σχολές της που εκπαίδευε προσωπικό, είχε άριστους τεχνίτες και μηχανικούς και οργανώθηκε από την Ebasco, μια από τις καλύτερες εταιρείες στον κόσμο σε αυτόν τον τομέα».

Ειδικότερα σε ό,τι αφορά την ύπαιθρο:

- ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΑ: Υπήρχε σταθμός παραγωγής που παρήγαγε ενέργεια με νερό που κατέβαινε από ψηλά.

- ΚΑΣΤΕΛΙ ΚΙΣΑΜΟΥ: Η ηλεκτροδότηση γινόταν από μια μικρή ηλεκτροπαραγωγική μονάδα που λειτουργούσε με πετρέ-

λαιο στον χώρο όπου βρίσκονται οι εγκαταστάσεις της Ένωσης Συνεταιρισμών.

- ΚΑΛΥΒΕΣ: Στις Καλύβες Αποκορώνου υπήρχε μικρό υδροηλεκτρικό εργοστάσιο. «Η ΔΕΗ ήταν μια καθιερωμένη τεράστια βιομηχανική και εμπορική επιχείρηση. Παρά τα προβλήματα διαχείρισης τις πολιτικές παρεμβάσεις, ήταν η μεγαλύτερη εταιρεία στη χώρα και ήταν κερδοφόρα. Χρησιζόταν κατά την άποψή μου για αναδιοργάνωση. Το "σπάσιμό" της σε διάφορες εταιρείες δεν ξέρω αν ήταν απαραίτητο και αν τεχνικά ήταν η βέλτιστη λύση» καταλήγει ο κ. Πλοκαμάκης.

Από τα 500 kw για όλα τα Χανιά... στα 15.000 kw για την παλιά πόλη!

«Το '50 και το '60 στα περισσότερα σπίτια υπήρχαν 2-3 λάμπες άντε και κάποιο ψυγείο.

Επομένως η κατανάλωση ρεύματος ήταν πολύ μικρή, φανταστείτε τι γίνεται σήμερα» μας λέει ο κ. Γιώργος Πλοκαμάκης που μας δίνει μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα. «Ενας τυπικός υποσταθμός σε μια πολυκατοικία που τροφοδοτεί με ρεύμα 2-3 οικοδομικά τετράγωνα είναι ισχύος 1000 KW όταν και οι τρεις μηχανές της Αγιάς έδιναν 900 KW και οι δύο της Περίδου 500 KW!

Σήμερα μόνο η παλιά πόλη των Χανίων έχει 15 υποσταθμούς ισχύος 15.000 KW για να καλύψουν τις τεράστιες ανάγκες για ενέργεια, ενώ σε όλο το νομό λειτουργούν 2.500 υποσταθμοί».

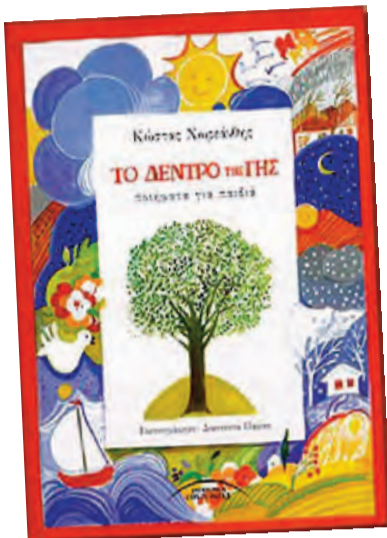
- Παραγωγή ρεύματος υδροηλεκτρικού Αγιάς 2008... 138 MW 1999... 386 MW 1994... 291 MW

- Παραγωγή ρεύματος υδροηλεκτρικού Αλμυρού (Γεωργιούπολης) 2003... 1003 MW 2018... 253 MW

παιδότοπος

ΒΑΓΓΕΛΗΣ
Θ. ΚΑΚΑΤΣΑΚΗΣ
kakatsakis@sch.gr

Κώστας Χωρεάνθης

Τραγούδια του Δέντρου της Γης

Καλοί μου φίλοι, καλό Σαββατοκύριακο!

Δασκάλα της Ποίησης μα και Ποιήτρια της Δασκαλοσύνης η και καλή μου φίλη δασκάλα - συγγραφέας Ελένη Τσικριτέα - Χωρεάνθη, ποιήματα της οποίας, απ' την ποιητική της συλλογής "Τραγούδια της γης και του ουρανού", διανθισμένα με ζωγραφιές της κόρης της Μάριον Χωρεάνθη, φιλοξενήθηκαν στις 5 Οκτωβρίου τ.ε. στον

Παιδότοπο. Δάσκαλος της Ποίησης μα και Ποιητής της Δασκαλοσύνης, ωστόσο, και ο αξέχαστος σύντροφός της, ιδιαίτερα γνωστός απ' τα βιβλία της "Γλώσσας" του Δημοτικού, δάσκαλος - συγγραφέας Κώστας Χωρεάνθης που έφυγε πριν από 23 χρόνια για το άλλο ημισφαίριο της ζωής. Και κεριά στη μνήμη του τα ποιήματά του απ' την ποιητική του συλλογή "Το δέντρο της γης" που, διανθισμένα με εικόνες της Διατσέντα Παρίση, φιλοξενούνται στη στήλη σήμερα.

Να 'ναι καλά τόσο η φίλη δασκάλα - ποιήτρια Ελένη Χωρεάνθη για την ανταπόκριση στο αίτημά μου, όσο και ο κοινός μας φίλος συντ. δάσκαλος, πρώην προϊστάμενος της Δ/σης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Χανίων Μανόλης Βολουδάκης που ήταν ο συνδετικός κρίκος της γνωριμίας μας...

**Σας χαιρετώ με αγάπη
Βαγγέλης Θ. Κακατσάκης
δάσκαλος**

Πρωινές χαρές

Ανθισαν πρωινές χαρές
στις αυγούλας το μπαλκόνι.
Λίγες ώρες λαμπερές
-ήλιε μου, χρυσό στημόνι-
είν' η ζωή τους και νυχτώνει.

Δειλινό -καημός κρυφός-
κλείνουνε τα πέταλά τους.
Μα κρατάνε στάλα φως
-ήλιε μου, με τους θανάτους-
μες στ' αδύναμα κλωνιά τους.

Βλέπουν φωτεινό όνειρο
μες στη νύχτα την ψυχή τους
πως στον κόσμο το κλωρό
-ήλιε, με κουβάρια μίτους-
γύρισε ξανά μαζί τους.

Οι χαρές οι λιόφωτες
σε παιδιών μπαλκόνια ακτίδες.
Ετσι ανθίζουν κι οι ματιές
-ήλιε μου, με τις πλεξίδες-
σ' όσα πρόσωπα κι αν είδες!

Περιγιάλι

Περιγιάλι καθαρό
σε νησάκι απόμακρο
- του πελάγου το ζαφείρι
να το πιεις μες στο ποτήρι.

Ξωκλησάκι ταπεινό
που χωράει τον ουρανό
- κι απ' το μαύρο κυπαρίσσι
στάζει η μοναξιά σα βρύση.

Μόλις ανασαίνει η γη
κι η θαλασινή σιγή
ξαποσταίνεται στα χαλίκια
και μαυρολογάει
στα φύκια.

Το δέντρο της γης

Κλωνάρι ανάδωσε δεντρί
κι όλη τη γη, καρπό βαρύ,
στα πέρατα κρεμάει.
Κι αν είν' η ρίζα του κρυφή,
στην απηλή του την κορφή
η λευτεριά πετάει!

Θαλασινό νανούρισμα

Κοιμήσου στα θαλασινά, παιδάκι μου, σεντόνια
και γαλανά σαν κύματα να σου 'ρχονται τα χρόνια.

Με φουσκωμένα τα πανιά να πλένε τα όνειρά σου
κι η άγια γαλήνη του φωτός ν' ανθίζει ολόγυρά σου.

Νάνι, νάνι, νανίζω το,
της θάλασσας χαρίζω το.

Νησί να φέγγει μέσα σου η αγάπη για τον κόσμο
και να κρατάς την τρικυμιά κλωνιά ανθισμένο δυόσμο.

Μη γελαστούν οι πόθοι σου την ξενιτιά ως αγγίξουν
και τον καημό της σαν κεντρί στο στήθος μου τον μπήξουν.

Νάνι, νάνι, νανάκια του,
καράβια, καραβάκια του...

Κοιμήσου μες στη φωτεινή, την αρμυρή πατρίδα
κι ας μη θολώνει τη ζωή του πόνου η καταιγίδα.

Κι η θάλασσα, που κάποτε μακριά μου θα σε πάρει,
ολόρθο να σε φέρει εδώ, παιδί μου, παλικάρι!

Κοιμίστε το καμάρι μου
στ' άσπρα φτερά σας, γλάροι μου.

Σιγοβρέχει

Απόψε πάλι σιγοβρέχει
κι έχει η βροχή τραγούδι στήσει
πάνω απ' τις στέγες τις παλιές.
Σκοπός που τελειωμό δεν έχει
σαν από κελαδίστρα βρύση
κυλάει με χίλιες δυο λαλιές.

Απόψε πάλι σιγοβρέχει
στη γειτονιά μια γκρίζα θλίψη
στάζει το κλάμα τ' ουρανού.
Και το θολό νερό που τρέχει
να στοχαστεί δεν έχει σκύψει
παιδιού κεφάλι κανενού.

Απόψε πάλι σιγοβρέχει
μόνη η ερημιά κατοικεί μέσα
στα παλιά σπίτια του χωριού.
Μα πόσα μυστικά κατέχει
με την υγρή του αέρα ανάσα,
το σάλεμα του κλωναριού...

Θαλασινό

Πάμε απ' το δρόμο του γιαλού
το φωτεινό, ματάκια μου,
να βγούμε στο λιμάνι,
στην ακροθαλασσιά.
Πάμε να δούμε από μακριά
(γελάσετε, ματάκια μου)
τη βάρκα του να φτάνει
στην ποθητή στεριά.

Πάμε να δούμε από κοντά
(μην τρέμετε, ματάκια μου)
τη βάρκα του να πλέει
με φουσκωτό πανί...
Μ' άκου το κύμα πώς λαλεί,
(δακρύσετε, ματάκια μου)
το κύμα άκου τι λέει,
πως πια δε θα φανεί...

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Ο Κώστας Χωρεάνθης (1936 Χίος-1996 Παλιό Φάληρο), γεννήθηκε στη Χίο από γονείς Μικρασιάτες πρόσφυγες. Εκπαιδευτικός, ποιητής, πεζογράφος, δοκιμιογράφος, κριτικός και μεταφραστής. Μετέφρασε αρχαίους Έλληνες και Γάλλους συγγραφείς. Υπήρξε η Δημόσια Εκπαίδευση και συνέβαλε στη συγγραφή των βιβλίων του Δημοτικού Σχολείου "Η γλώσσα μου". Συνεργάστηκε με τα εγκυρότερα λογοτεχνικά και παιδαγωγικά περιοδικά της Αθήνας.

Το ποιητικό του έργο "Κοσμάς ο Αιτωλός", ένα Ορατόριο με δομή Τραγωδίας, μελοποιήθηκε από τον αείμνηστο

Σωκράτη Βενάρδο και παρουσιάστηκε στην Αθήνα, στο Θέρμο, στο Μεσολόγγι, στα Χανιά και σε πολλές άλλες πόλεις της Ελλάδας.

Από το ανεξάντλητο αρχείο του έχουν εκδοθεί και κυκλοφορούν περί τα είκοσι πέντε (25) έργα, οκτώ (8) ποιητικές συλλογές (η μία για παιδιά), δώδεκα (12) μελέτες (11 ιστορικές μονογραφίες + 1 λογοτεχνική μελέτη), ένα μυθιστόρημα για παιδιά και εφήβους, και πέντε (5) μεταφράσεις βιβλίων.

Επιμέλεια:
ΣΑΚΗΣ ΚΟΥΒΑΤΖΟΣ
info@herb.gr

Βιότοπος - περιγραφή

Η λατινική ονομασία του βοτάνου είναι *MALUS domestica* (Μηλέα η οικιακή) και ανήκει στην οικογένεια των Ροδιδών. Η βοτανική προέλευση της Μηλιάς δεν είναι απόλυτα ξεκαθαρισμένη.

Μηλιά

Θεωρείται υβρίδιο από ευρωπαϊκά και ασιατικά είδη άγριας μηλιάς. Η αγριομηλιά ήταν αυτοφύης στα δάση της Ευρώπης.

Οι ποικιλίες της Μηλιάς είναι πάρα πολλές. Μερικές από αυτές είναι τα Golden delicious, Starking delicious, Imperial Double Red delicious, Granny Smith κ.α.

Τα μήλα τα ξεχωρίζουμε σε τρεις κύριους τύπους. Τα ξινόμηλα, τα αγριόμηλα και τα συνθισμένα βρώσιμα μήλα.

Υπάρχουν αρκετές ποικιλίες του συγκεκριμένου είδους γεγονός που οδηγεί σε μία μεγάλη γευστική, αρωματική και χρωματική ποικιλία όσον αφορά τα μήλα.

Είναι δέντρο των δροσερών τόπων. Μπορεί να φτάσει σε ύψος έως και τα 18 μέτρα με φύλλωμα ανοιχτό και κλαδιά που τείνουν να οριζοντιωθούν. Ο φλοιός του δένδρου είναι λείος σε μικρή ηλικία με γκριζοπράσινο ή γκριζορόδινο χρώμα. Όταν το δέντρο φτάσει σε μεγάλη ηλικία ο φλοιός του παίρνει χρώμα σκούρο, γκριζο και ζαρωμένο. Είναι είδος ερμαφρόδιτο και επικονιάζεται από τα έντομα.

Από τους καρπούς της Μηλιάς παρασκευάζονται και αλκοολούχα ποτά όπως ο μηλίτης και το καλβάντος (μυράντυ μήλων).

Ιστορικά στοιχεία

Το δέντρο της Μηλιάς είναι γνωστό από την αρχαιότητα. Η ιστορία του είναι συνδεδεμένη με πολλούς μύθους και ιστορίες, αρχής γενομένης με την ιστορία του Αδάμ και της Εύας. Ο Όμηρος την ύμνησε ως «αγλαόκαρπον. Οι αρχαίοι Έλληνες θεωρούσαν ότι του «μηλώνες» τους προστάτευαν οι Ευμηλίδες νύμφες.

Ιερογλυφικές γραφές που βρέθηκαν στις πυραμίδες και τους τάφους των αρχαίων Αιγυπτίων δείχνουν ότι οι Αιγύπτιοι χρησιμοποιούσαν το μήλο ως τροφή και ως φάρμακο.

Στη λαϊκή ιατρική χρησιμοποιούσαν τα μήλα σε προβλήματα εντέρων, αρθριτισμό, ποδάγρα, ρευματισμούς, έρπητα και λιθιάσεις. Για την αν-

τιμετώπιση των αναφερομένων νοσημάτων παρασκευάζαν πησάνη μήλων δια βρασμού τεμαχισμένων μη αποφλοιωμένων μήλων. Τα μήλα τα θεωρούσαν ότι αντιμετώπιζαν την δίψα και τα συνιστούσαν στους ταξιδιώτες, κυνηγούς κ.α. Τα χρησιμοποιούσαν ακόμη για την αντιμετώπιση του αλκοολισμού και της νευρασθένειας όταν αυτή συνοδεύεται από αυπνία. Αφέψημα μήλων έδιναν επί ερεθισμών των αναπνευστικών και πεπτικών οργάνων. Το σιρόπι των μήλων το θεωρούσαν ελαφρό καθαρτικό.

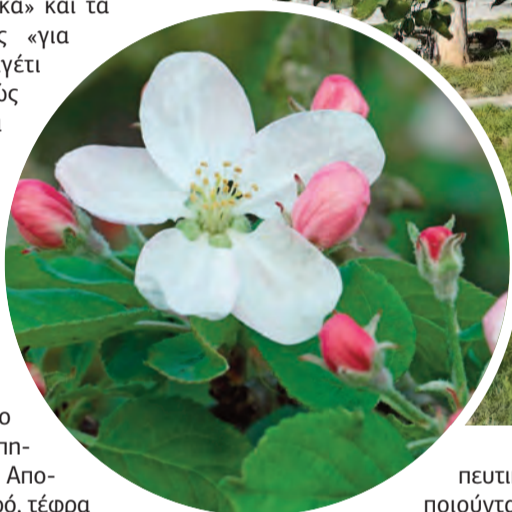
Στην Κρήτη θεωρούσαν ότι τα ξινόμηλα ήταν «ξαρρωστικά» και τα έδιναν στους ασθενείς «για να σάση το νταμπιγέτι ντως» όπως ακριβώς έκαναν με τα κυδώνια και τα ρόδια.

Συστατικά-χαρακτήρας:

Τα μήλα περιέχουν κάλιο, νάτριο, φώσφορο, χλώριο, ασβέστιο, σίδηρο, μαγνήσιο, αργίλιο, πυρίτιο τανίνη, σίδηρο, αρωματικό αιθέριο έλαιο, διαλυτές ίνες (πηκτίνη), και μηλικό οξύ. Αποτελούνται από 84% νερό, τέφρα 0,30%, σάκχαρο 8%, σακχαρόζη 4%, κυτταρόζη 0,90%, πεντοσάνη 0,50%, λιγγίνη 0,40% και μηλικό οξύ 0,60%. Ο φλοιός της ρίζας της μηλιάς περιέχει φλοριτζίνη που συνενεστήθη από τον Βαν Μονς κατά των διαλειπόντων πυρετών αντί της Ιτείνης, κατά του πυρετού των φυματικών, κατά της ρευματικής πολυαρθρίτιδος, των κεφαλαλιών κλπ.

Ανθιση - χρησιμοποιούμενα μέρη - συλλογή

Η Μηλιά ανθίζει αρχές Απριλίου. Για θερα-

πειτικούς σκοπούς χρησιμοποιούνται οι καρποί του φυτού που συλλέγονται όταν ωριμάσουν.

Θεραπευτικές ιδιότητες και ενδείξεις

Αιώνες τώρα το μήλο συνδέεται με την καλή υγεία. Όλοι θυμόμαστε το «ένα μήλο την ημέρα τον γιατρό τον κάνει πέρα» πράγμα που δεν είναι και τόσο υπερβολικό. Η μάσηση ενός μήλου αποτελεί καλή άσκηση για τα δόντια και ούλα μας, ενώ τα οξέα του φρούτου καθαρίζουν τα δόντια. Η τακτική κατανάλωση μηλίτη στη Νορβηγία συνδέεται με το χαμηλό ποσοστό της παρουσίας λίθων στα νεφρά των κατοίκων. Τα κύρια οφέλη της κατανάλωσης μήλων έγκεινται στα οξέα των φρούτων τα οποία διεγείρουν την πεπτική λειτουργία, γεγονός που προάγει την αφοδευση σε κανονικά χρονικά διαστήματα και στις διαλυτές ίνες που βοηθούν στην μείωση των επιπέδων χοληστερόλης, προστατεύοντας έτσι την καρδιά και την κυκλοφορία προάγοντας την μακροζωία.

Το μήλο προάγει την υγεία προλαμβάνοντας τις ασθένειες. Είναι σημαντικός θρεπτικός παράγοντας κατά την αποθεραπεία. Προάγει την καλή λειτουργία των εντέρων καταπολεμά την δυσκοιλιότητα σε άτομα όλων των ηλικιών και ιδιαίτερα στα παιδιά. Θεωρείται όμως ότι κάνει καλό και σε διάρροια, κολίτιδα, καούρες, εκζέματα, αρθριτικά και διαβήτη. Σύγχρονες έρευνες υποστηρίζουν ότι το μήλο προστατεύει την καρδιά διότι μειώνουν την χοληστερίνη. Επίσης ότι μειώνει το σάκχαρο και ότι είναι τροφή κατάλληλη για αδυνάτισμα. Ο χυμός του μήλου, ο οποίος περιέχει ελάχιστη ημικίνη δεν μειώνει την χοληστερίνη και την πίεση, ούτε σταθεροποιεί το σάκχαρο.

Μία δίαιτα αποτοξίνωσης 1-2 ημερών μόνο με μήλα αναζωογονεί τον οργανισμό, καθαρίζει το αίμα, βοηθά στη λειτουργία του στομάχου, του συκωτιού και των νεφρών. Ενδιάμεσα μπορούμε να πίνουμε νερό ή χυμό μήλου.

Παρασκευή και δοσολογία

Τα μήλα καταναλώνονται ωμά, ψημένα, κομπόστα, μαρμελάδα κ.λπ. Αν μαγειρέψουμε τα μήλα πρέπει η φωτιά να είναι πολύ χαμηλή και να χρησιμοποιείτε σκεύη από ανοξείδωτο χάλυβα, ώστε να διατηρούνται κατά το δυνατόν η ευαίσθητη ημικίνη, οι βιταμίνες και τα μεταλλικά στοιχεία του μήλου.

Προφυλάξεις

Είναι λοιπόν ένας πολύτιμος καρπός που πρέπει να καταναλώνουμε συχνά. Να μην ξεχνάμε βέβαια το να τρώμε με μέτρο, καθώς η μεγάλη κατανάλωση μπορεί να προκαλέσει πόνους στην κοιλιά και διάρροια. Τα γλυκά μήλα αντενδείκνυνται επί σακχαρώδους διαβήτη. Το οινοπνευματώδες ποτό «μηλίτης οίνος» σε παρατεταμένη χρήση βλάπτει το στομάχι και τα δόντια.

Ο μη αλκοολούχος ή ο βρασμένος χυμός μήλου καταστέλλει το ανοσοποιητικό ή ανοσοκατασταλτικό σύστημα του σώματος, με αποτέλεσμα το αίμα να γίνεται πιο επιρρεπές στις θρομβώσεις. Ο χυμός μήλου δεν επηρεάζει αρνητικά την θρομβολυτική λειτουργία.

Όλα τα μέλη αυτού του γένους περιέχουν το κυανίδιο υδρογόνου, μίας τοξίνης που υπάρχει στους σπόρους και ενδεχομένως και στα φύλλα τους, αλλά όχι στους καρπούς τους. Το κυανιούχο υδρογόνο είναι η ουσία που δίνει στα αμύγδαλα τη χαρακτηριστική τους γεύση, αλλά πρέπει να καταναλώνεται μόνο σε πολύ μικρές ποσότητες.

Οι σπόροι μήλων δεν περιέχουν κανονικά πολύ μεγάλες ποσότητες κυανιούχου υδρογόνου, αλλά, παρόλα αυτά, δεν πρέπει να καταναλώνονται σε πολύ μεγάλες ποσότητες. Σε μικρές ποσότητες, το κυανιούχο υδρογόνο έχει αποδειχθεί ότι διεγείρει την αναπνοή και βελτιώνει την πέψη, υποστηρίζεται επίσης ότι είναι επωφελές για τη θεραπεία του καρκίνου. Εντούτοις, μπορεί να προκαλέσει αναπνευστική ανεπάρκεια και ακόμη και θάνατο.

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Κ.

“Ιστορίες στο τάκα - τάκα”

Τη διαδραστική θεατρική παράσταση “Ιστορίες στο τάκα - τάκα” του Μπερνάρ Φριό σε μετάφραση Ξένιας Καλογεροπούλου θα παρουσιάσει η παιδική σκηνή του Δημοτικού Περιφερειακού Θεάτρου Κρήτης από τις 4 Νοεμβρίου σε Δημοτικά Σχολεία και 23, 24 Νοεμβρίου στο Βενιζέλειο Ωδείο.

Πρόκειται για σπονδυλωτή παράσταση σκηνοθετημένη από τη Βαλεντίνα Παπαδημητράκη, με ανατρεπτικό χιούμορ, αστείρευτο κέφι, τραγούδια και ζωντανή μουσική.

Σε ένα σκηνικό περιβάλλον που θυμίζει παιδικό δωμάτιο, τρεις ηθοποιοί -πότε ως ενήλικες και πότε ως παιδιά- ξεδιπλώνουν μέσα από ένα διαρκές παιχνίδι ρόλων δώδεκα σύγχρονες καθημερινές ιστορίες.

Διασκευή-Σκηνοθεσία: Βαλεντίνα Παπαδημητράκη

Σκηνικά - Κοστούμια: Μικέλα Παπαδουλάκη

Μουσική: Λεωνίδα Μαριδάκης

Κίνηση: Έλενα Σταυροπούλου

Ερμηνεύουν οι Φλώρα Ασουμανάκη, Μαρίνα Πανηγυράκη, Μάνος Στεφανάκης που παί-

ζοντας, χορεύοντας και τραγουδώντας θα

φέρουν μέσα στο σχολείο το άφθονο

γέλιο, αλλά και τον προβληματισμό

και την μάθηση που χαρίζει το

θέατρο, με τον δικό του,

χαρούμενο τρόπο.

«Ιστορίες στο τάκα - τάκα»

Ιστορίες που θίγουν σημαντικά και ευαίσθητα ζητήματα με τρόπο ανάλαφρο που όμως δε στερείται βάθους. Με την τολμηρή και ευαίσθητη ματιά τους, με την ελαφράδα και

το χιούμορ τους πραγματεύονται θέματα της καθημερινής ζωής, των σχέσεων, των ανακαλύψεων, των μυστικών και των συγκρούσεων της παιδικής ηλικίας.

Ιστορίες για παιδιά που θέλουν να γίνουν μεγάλοι και μεγάλους που προσπαθούν να καταλάβουν τα παιδιά. Για παιδιά που αναζητούν την αλήθεια, που διψάνε για γνώση, που διεκδικούν αυτό που χρειάζονται.

Ιστορίες που συγκινούν και ξαφνιάζουν. Ιστορίες για μικρά παράπονα και κρυφούς καημούς. Για όνειρα και φόβους, για τρυφερές κακίες και πονηρές αταξίες.

Ιστορίες με απρόσμενες ανατροπές, όπου το καθημερινό μπλέκεται απροσδόκιστα με το φανταστικό και η αλήθεια γίνεται ένα με το ψέμα.

Από 4 Νοεμβρίου καθημερινά παραστάσεις στα

Δημοτικά Σχολεία, τηλ. κρατήσεων 28210-44256.

Παραστάσεις για το κοινό στο Βενιζέλειο Ωδείο

Χανίων:

Σάββατο 23 Νοεμβρίου, ώρα

18:00

Κυριακή 24 Νοεμβρίου,

ώρα 11:00 & 18:00

Γενική είσοδος 7€

Προπώληση εισιτηρίων

- κρατήσεις θέσεων: τηλ.

28210-44256.

Ξεκινάει το τμήμα παιδικής Χορωδίας στον Πλατανιά

Ξεκινάει και φέτος το τμήμα της παιδικής χορωδίας του Δήμου Πλατανιά, που υλοποιείται για έκτη συνεχόμενη χρονιά. Τα παιδιά μέσα από το τραγούδι εκπαιδεύουν τη φωνή τους, μαθαίνουν να ερμηνεύουν τραγούδια μεγάλων συνθετών, υπό τη διεύθυνση των εκπαιδευτικών μουσικής, Κυριακής Μπανάτου και κου Χρήστου Ρώσου. Έναρξη μαθημάτων Σάββατο 2 Νοεμβρίου και ώρα 14:15-15:15 στο χώρο του Δημοτικού Σχολείου Πλατανιά. Η συμμετοχή είναι δωρεάν.

Σεμινάριο Ελευθέρου Σχεδίου

Η Περιφερειακή Ενότητα Χανίων, σε συνεργασία με το Εργαστήρι Βυζαντινής Αγιογραφίας, πρόκειται να πραγματοποιήσει για έκτη συνεχή χρονιά επιμορφωτικό σεμινάριο Ελευθέρου Σχεδίου, εκ του φυσικού. Το σεμινάριο θα ξεκινήσει την Τετάρτη 6 Νοεμβρίου και θα διαρκέσει μέχρι τις 18 Δεκεμβρίου 2019. Τα μαθήματα θα παραδίδονται από τον Χανιώτη Αγιογράφο, κ. Νίκο Γιαννακάκη, κάθε Τετάρτη από τις 18:00 έως τις 21:00, στην αίθουσα Δ. Σ. του Πνευματικού Κέντρου Χανίων. Οι εγγραφές θα γίνουν την ημέρα έναρξης του σεμιναρίου, ή επικοινωνώντας τηλεφωνικά με την Προϊσταμένη Δια Βίου Μάθησης, Παιδείας και Απασχόλησης της Π.Ε. Χανίων, κα Κατερίνα Ζομπανάκη, τηλ.: 2821 3 40150.

“Άσπρες ψυχές... μαύρες πετρες”

Τη μουσικοχορευτική παράσταση “άσπρες ψυχές... μαύρες πέτρες” παρουσίασε την περασμένη Τετάρτη το DalePaso σε συνδιοργάνωση με την ΚΕΠΕΔΗΧ ΚΑΜ και τον Δήμο Χανίων.

Το κοινό είχε την ευκαιρία να παρακολουθήσει μια χορευτική ποικιλία από όλη την Ελλάδα με άξονα τα ολοκαυτώματα του 1940 και φόντο τη ζωή της 1ης Ελληνίδας Αλεξιπτωτίστριας Σοφίας Στεφανίδου.

«Στη χώρα μας, υπάρχουν περίπου 90 χωριά και πόλεις που κάπκαν κατά τη Γερμανική Κατοχή, πολλά μαζί με τους κατοίκους τους. Στο βιβλίο της Γ Γυμνασίου αναφέρεται ότι οι απώλειες της Ελλάδας, είναι 500.000, στρατιώτες και πολίτες μαζί. Η Σόνια Στεφανίδου δεν συγκαταλέγεται ανάμεσά τους. Κατόρθωσε να πολεμήσει, εθελοντικά, με τσαγανό, με θάρρος, με αυταπάρνηση, με δεξιότητες, με σθένος, με αισιοδοξία. Κι επειδή η τύχη ευνοεί τους τολμηρούς, επέζησε και πέθανε στην ώρα της. Γι' αυτήν, για όλους τους ήρωες μας, για τις μάνες, τα βρέφη, τα παιδιά κι όσους άδικα σκότωσαν τότε οι Ναζι, χορέψαμε με συναίσθημα και αφιερώσαμε αυτή μας την παράσταση» δήλωσε ο πρόεδρος του συλλόγου.

Σταγόνες Χανιώτικης Ιστορίας

ΑΓΓΗΣΙΛΑΟΣ Κ. ΑΛΙΓΙΖΑΚΗΣ*

Κριμαία 1919

Μια σχεδόν άγνωστη πολεμική επιχείρηση του 20ου αιώνα ήταν η εκστρατεία της Ελλάδας στην Κριμαία της Ουκρανίας το 1919. Στο Συνέδριο για την Ειρήνη στο Παρίσι τον Νοέμβριο του 1918 οι νικητές του Α' Παγκόσμιου πολέμου (1914-1918) Αγγλογάλλοι της ANTANT ζήτησαν από την κυβέρνηση Βενιζέλου να συμμετέχει στην εκστρατεία της Κριμαίας στην Ουκρανία. Οι δυο βασικές αιτίες της εκστρατείας ήταν ο κίνδυνος εξάπλωσης του κομμουνισμού (μπολσεβικισμός) στην Ευρώπη και τα χρέη του τσάρου προς την Γαλλία και την Αγγλία από δανειοληψίες που όμως δεν αναγνώριζε η επαναστατική κυβέρνηση του Λένιν.

Ο Βενιζέλος συμφώνησε να συμμετάσχει η Ελλάδα με το Α' Σώμα Στρατού και 23.351 άνδρες υπό την διοίκηση του υποστράτηγου Κωνσταντίνου Νίδερ. Μετά από τρεις μήνες πολεμικών επιχειρήσεων με τους συμμάχους Γάλλους, Ρουμάνους, Πολωνούς και Λευκούς Ρώσους (υποστηρικτές του τσάρου), οι σύμμαχοι ηττήθηκαν από τους Ρώσους. Οι αιτίες της ήττας ήταν ο βαρύς χειμώνας, η εκθρόνιση των ντόπιων κατοίκων που υποστήριζαν την επανάσταση, η αριθμητική υπεροχή των Ρώσων και ο κακός ελληνικός σχεδιασμός της επιχείρησης (μετέβηκε η μισή δύναμη χωρίς εφόδια).

Η χανιώτικη εφημερίδα «Ημερήσια Νέα» περιέγραψε την εκ-

στρατεία μέσα από ένα αυστηρό πλαίσιο λογοκρισίας, όπως φαίνεται από το χρονικό κενό ενημέρωσης (40 ημέρες μετά την απόβαση, από τις 7/1/1919 έως και τις 16/2/1919). «Ηρχισεν η εκ νέου εφαρμογή της προληπτικής λογοκρισίας επί του Τύπου» («Ημερήσια Νέα» 26/2/1919). Η εφημερίδα στην αρχή με μια σειρά άρθρων δαιμονοποίησε τον κομμουνισμό («Ο μπολσεβικικός κίνδυνος» 5/1/1919, «Η μπολσεβικική θρασύτης», 2/2/1919, κ.ά.). Μετά την κυβερνητική προπαγάνδα, άρχισε να περιγράφει τις επιχειρήσεις. Η πρώτη έγινε γίνεται με πρωτοσέλιδο άρθρο στις 16/2/1919 («Ο ελληνικός στρατός εις Ουκρανίαν»). Ακολούθησαν τα άρθρα (5/3/1919) «Ο ελληνικός στρατός εν Ουκρανία», «Οι μπολσεβίκοι κατά της Οδησσού» (12/3/1919), κ.ά.

Η εκστρατεία στοίχισε 398 νεκρούς και 675 τραυματίες, 150.000 Έλληνες της Κριμαίας εκδιώχθηκαν από τις εστίες τους και το 1922 οι Ρώσοι υποστήριξαν τον Κεμάλ. Τα γεωπολιτικά κέρδη της Ελλάδας ήταν η Συνθήκη του Νιεύ (27/11/1919), η οποία θεωρήθηκε εθνική καταστροφή για την Βουλγαρία, διότι παραχωρούσε την Δυτική Θράκη στην Ελλάδα. Επίσης, η Συνθήκη των Σεβρών (28 Ιουλίου-10 Αυγούστου 1920) κατοχύρωσε επίσημα τα διεκδικούμενα εδάφη από την Ελλάδα, δηλαδή τη Θράκη, τη Μικρασία, την Ίμβρο και την Τένεδο.

Εν κατακλείδι θα λέγαμε ότι «ο δρόμος για τη Σμύρνη περνούσε από την Κριμαία». Η πολιτική Βενιζέλου δικαιώθηκε, αν και το συγκεκριμένο πολεμικό εγχείρημα αντίβαινε στους κανόνες της

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος επιθεωρεί μονάδα πεζικού, η οποία ετοιμάζεται να αναχωρήσει για την εκστρατεία στην Ουκρανία.

πολιτικής και στρατιωτικής ηθικής, καθώς η Ελλάδα αναμείχθηκε στα πολιτικά τεκταινόμενα (εμφύλιο πόλεμο) μια άλλης χώρας.

* Ο κ. Αγγελίαος Κ. Αλιγιάκης είναι ιατρός ορθοπεδικός, πολιτισμολόγος

Βιβλιογραφία

1. Νίδερ Κ., Η εκστρατεία της Ουκρανίας (Ιανουάριος - Μάιος 1919), επιμ. Φ. Δρακονταειδής, εκδ. Κέδρος, Αθήνα 2015.

ΣΤΟ ΛΑΣΙΘΙ

Μινωικοί θησαυροί στη νήσο Χρυσή

ΑΠΕ-ΜΠΕ

Μεγάλες ποσότητες πορφύρας και κτίσματα ενός μινωικού οικισμού με ανθηρή οικονομία, όπως προκύπτει από τα εξαιρετικής ποιότητας αντικείμενα στις κατοικίες του, εντόπισαν οι ανασκαφές της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λασιθίου στα δυτικά της νησίδας Χρυσή του Δήμου Ιεράπετρας, όπου στην παραλία σώζονται αρχαίες λαξευτές ιχθυοδεξαμενές.

Όπως ενημερώνει το υπουργείο Πολιτισμού, «το πλήθος των σπασμένων οστρέων πορφύρας που βρέθηκαν στα δωμάτια των κατοικιών αποδεικνύουν μία πρωιμότατη για τη Μεσόγειο βιοτεχνική παραγωγή της πορφύρας βαφής, η οποία αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια των πρώτων ανακτόρων της Κρήτης».

«Η επιφανειακή έρευνα που έγινε κατά το διάστημα 2008-2011 απέφερε ενδείξεις ανθρώπινης δραστηριότητας και κατοίκησης από την Εποχή του Χαλκού, ενώ η συστηματική πλέον ανασκαφή το 2018 και 2019 στη Χρυσή υπό τη διεύθυνση της προϊσταμένης της ΕΦΑ Λασιθίου, Χρύσας Σοφιανού, έφερε στο φως ένα μεγάλο κτήριο με πολλά δωμάτια, το οποίο κατοικήθηκε χωρίς διακοπή στην Παλαιοανακτορική και Νεοανακτορική Περίοδο, από τη Μεσομινωική ΙΙΒ έως την Υστερομινωική ΙΒ Περίοδο. (1800-1500 περίπου π.Χ.)», προσθέτει του υπουργείου.

Σύμφωνα με την ανακοίνωση, «τα δωμάτια είχαν απλά αρχιτεκτονικά στοιχεία όπως κτιστούς κάδους, πεζούλια, επιφάνειες εργασίας, εστίες και ένα κλιμακοστάσιο με λίθινες πλάκες. Η κεραμική αποτελεί τυπικό μίγμα από

αγγεία πόσης, βρώσης, μαγειρικά και αποθηκευτικά, ενώ περισυλλέχθηκαν πολλά λίθινα εργαλεία. Εντύπωση προκάλεσε η έλλειψη στοιχείων βιοτεχνικής δραστηριότητας για την παραγωγή πορφύρας από όλο το κτίσμα, σε αντίθεση με τις άλλες ανασκαμμένες κατοικίες του οικισμού.

Παρά την απλή αρχιτεκτονική τους, δύο δωμάτια περιείχαν "θησαυρούς" από μέταλλα, γυαλί και ημιπολύτιμους λίθους. Ο πρώτος θησαυρός βρέθηκε το 2018 σε δωμάτιο που πιθανότατα χρησίμευε ως αποθηκευτικός χώρος. Η απόθεση περιείχε δύο τμήματα από χάλκινα τάλαντα, μία μάζα από σκωρίες και κοσμήματα: Ένα χρυσό δαχτυλίδι, ένα χρυσό βραχιόλι, 26 χρυσές χάντρες (δισκοειδείς, σφαιρικές και σε σχήμα πάπυρου), μία αργυρή χάντρα, 5 χάλκινες, σφενδόνη χάλκινου δαχτυλιδιού. Μαζί με αυτά ήταν μεγάλος αριθμός από γυάλινες χάντρες διαφόρων σχημάτων, (39 σφαι-

ρικές και 25 σε σχήμα πάπυρου), 4 από το λεγόμενο αιγυπτιακό μπλε, 20 από κορνεόλιο λίθο, 1 από αμέθυστο, 10 από λάπις, μία σφραγίδα από άχατη με παράσταση πλοίου που η πρύμνη του έχει τη μορφή κεφαλής ζώου και ένα λίθινο περιάπτο με μορφή πιθήκου».

ΣΕ ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ

Η επιρροή του Μινωικού Πολιτισμού στη σύγχρονη δημιουργία

Διακεκριμένοι Ευρωπαίοι ακαδημαϊκοί, δημιουργοί και δημοσιογράφοι συναντώνται στο Λονδίνο για να αναδείξουν τη διαχρονική επιρροή του Μινωικού πολιτισμού στη σύγχρονη δημιουργία (μόδα, γαστρονομία, μουσική, τέχνη). Από τους πρωτοποριακούς χορούς του Sergei Diaghilev (Ballets Russes) στον Ted Shaw, από τον Μινώταυρο του William Blake στα πρωτοποριακά έργα τέχνης του Pablo Picasso, εμπνευσμένα από το μυθικό αυτό πλάσμα και από το διάσημο «μαντήλι Κνωσός» (Knossos scarf) του Mariano Fortuny στον Karl Lagerfeld και τη Σοφία Κοκοσαλάκη, ο Μινωικός, ο πρώτος προηγμένος Ευρωπαϊκός πολιτισμός συνεχίζει να εμπνέει καλλιτέχνες και επιστήμονες ανά τον κόσμο.

Η εκδήλωση με θέμα «Σύγχρονοι Μινωίτες: Ο Κρητικός πολιτισμός, πηγή έμπνευσης» (Contemporary Minoans: Cretan culture, source of inspiration) διοργανώνεται με πρωτοβουλία του Οργανισμού Πολιτισμού Branding Heritage (BH) με την υποστήριξη της Περιφέρειας Κρήτης και του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού Ηνωμένου Βασιλείου και Ιρλανδίας, την Τρίτη, 5 Νοεμβρίου 2019 στο Μουσείο του Λονδίνου (Museum of London, 150 London Wall, Λονδίνο EC2Y 5HN χάρτης) με ώρα έναρξης 12.30 μ.μ.. Η εκδήλωση πραγματοποιείται υπό τις αιγίδες των Υπουργείων Πολιτισμού, Τουρισμού και της Πρεσβείας της Ελλάδας στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Η εκδήλωση είναι αφιερωμένη στη σπουδαία δημιουργό Σοφία Κοκοσαλάκη που έφυγε πρόωρα από τη ζωή στις 14 Οκτωβρίου 2019. Τον Μάιο του 2018, η σχεδιάστρια είχε τιμηθεί από το Branding Heritage και την Περιφέρεια Κρήτης για την προσφορά της στην ανάδειξη της Ελ-

ληνικής κληρονομιάς και, ιδιαίτερα, της Κρητικής της καταγωγής και Μινωικής της επιρροής ως πηγή έμπνευσης και δημιουργίας στην παγκόσμια σκηνή της μόδας.

Στο Λονδίνο, το ταλέντο και τη πρωτοποριακή δημιουργική ταυτότητα της Ελληνίδας σχεδιάστριας θα τιμήσουν με παρεμβάσεις τους οι Βρετανίδες δημοσιογράφοι Harriet Quick (συντάκτρια της Vogue UK) και Sarah Mower (κριτικός μόδας του Vogue Runway, & British Fashion Council Ambassador for Emerging Talent).

Την εκδήλωση θα χαιρετίσουν ο Περιφερειάρχης Κρήτης Σταύρος Αρναουτάκης, η Πρόεδρος του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού Άντζελα Γκερέκου και ο Γενικός Γραμματέας Δημήτριος Φραγκάκης, ο Πρέσβης της Ελλάδας στο Ηνωμένο Βασίλειο Δημήτριος Καραμήτσος-Τζιράς και η Ιδρύτρια του Branding Heritage δημοσιογράφος Κατερίνα Φρέντζου.

Την εκδήλωση πλαισιώνει έκθεση δημιουργιών από Έλληνες και ξένους καλλιτέχνες. Μεταξύ των καλλιτεχνών, ο ζωγράφος Αλέκος Φασιανός, η Κεραμίστρια Lilah Clarke, οι εικαστικοί Λουκία Ορφανού και Τερέζα Βαλαβάνη, οι σχεδιαστές μόδας Mary Katrantzou, Marios Schwab και Faye Chatzi, τα fashion brands Ergon Mykonos και The Artians, η σχεδιάστρια κοσμημάτων Polina Ellis, οι σχεδιάστριες υφασμάτων Alexandra Bissa και Maria Sigma Textiles, ο σχεδιαστής λαβυρίνθων Adrian Fisher ενώ η ερευνήτρια αρχαιολόγος Diana Wardle θα παρουσιάσει την ανακατασκευή αρχαίου Μινωικού ενδύματος. Εργαστήριο αργαλειού θα πραγματοποιηθεί ζωντανά στο Μουσείο από τη Maria Sigma Textiles.

Οι ιατρικές πρακτικές συνοδεύουν τον άνθρωπο από τη στιγμή που έκανε τα πρώτα του βήματα στη γη. Ο δρόμος που ακολούθησε η ιατρική στο πέρασμα του χρόνου, είναι γεμάτος από εκπληκτικές ιστορίες αυτοσχεδιασμού, άγνοιας, απάτης, πάθους ή και λάθους.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΓΙΑΝΝΗΣ
M.Sc.

Ιστορία της Ιατρικής: Ένα απίθανο ταξίδι στον χρόνο

μέρος 154ο

Η πρώτη υδραυλική οδοντιατρική καρέκλα, που κατασκευάστηκε από τον οδοντίατρο Basil M. Wilkerson το 1868, στη Βαλτιμόρη των ΗΠΑ.

Φωτογράφιση ασθενούς σε ψυχιατρική κλινική του Λονδίνου, στα τέλη του 19ου αιώνα.

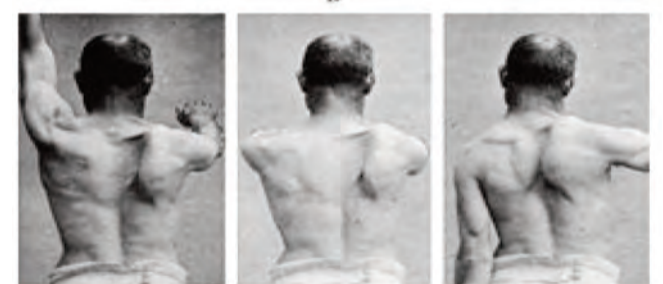
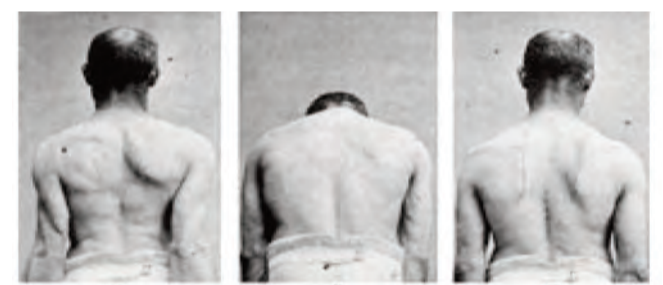
Καλλιτεχνικό σχέδιο σιαμαίων ενωμένων στην περιοχή της κοιλιάς, στην Αγγλία του 19ου αιώνα.

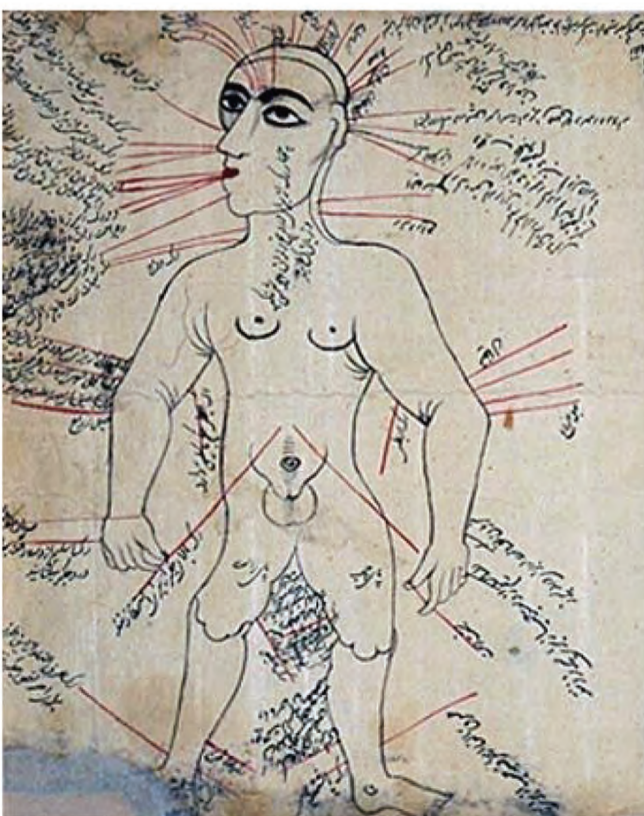
Το σκεύασμα "666" υποσχόταν ανακούφιση σε κάθε σύμπτωμα του κρυώματος και είχε "διαβολική" γεύση (Φλόριντα ΗΠΑ, 1938).

Τελετή αποφοίτησης στη Νοσηλευτική Σχολή του διάσημου Νοσοκομείου Mount Sinai της Νέας Υόρκης (1963).

Φωτογραφίες από ασθενή με παράλυση μυών της πλάτης, στο Πανεπιστημιακό νοσοκομείο Pitié-Salpêtrière του Παρισιού, στα τέλη του 18ου αιώνα.

Στοιχειώδες ανατομικό σχέδιο από την Περσία, που απεικονίζει τις θέσεις των κύριων φλεβών (14ος αιώνας).

Νοσηλεύτρια του Ερυθρού Σταυρού, στο Ιπσουίτς της Αγγλίας το 1900.

Λιθογραφία του 1857, από την ψυχιατρική πτέρυγα του νοσοκομείου Pitié-Salpêtrière του Παρισιού, που απεικονίζει ασθενείς με "άνοια, μεγαλομανία, οξεία μανία, μελαγχολία, ιδιωτεία, παραισθήσεις, ερωτομανία και παράλυση"...

Αφορμή

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

yannis.kalo@gmail.com · no14me.blogspot.gr/

Κίρκη

» Madeline Miller (μτφρ. Κλαίρη Παπαμιχαήλ, εκδόσεις Διόπτρα)

Όταν γεννήθηκα, το όνομα γι' αυτό που ήμουν δεν υπήρχε. Με αποκαλούσαν Νύμφη, υποθέτοντας πως θα ήμουν σαν τη μητέρα μου και τις θείες μου και τις χιλιάδες ξαδέρφες μου. Μια που ήμαστε κατώτερες από τις μικρότερες θεότητες, οι δυνάμεις μας ήταν τόσο περιορισμένες που μετά βίας μπορούσαν να εξασφαλίσουν την αιωνιότητά μας. Μιλούσαμε στα ψάρια και στα λουλούδια που φροντίζαμε, καλοπιάναμε τα σύννεφα για να ρίξουν στάλες ή τα κύματα για να μας δώσουν το αλάτι τους. Η λέξη Νύμφη αποτελούσε την αρχή και το τέλος του μέλλοντός μας. Στη γλώσσα μας δεν σημαίνει μόνο θεότητα αλλά και νύφη.

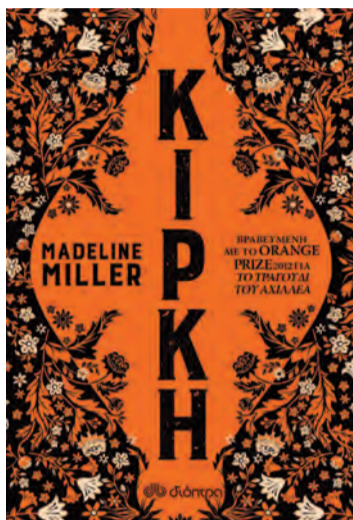
Η Κίρκη ήταν προορισμένη να ζήσει μια αναμενόμενη ζωή στις παρυφές των θεοτήτων, να παντρευτεί, ευχαριστώντας έτσι τον πατέρα της Ήλιο και τη μητέρα της Πέρση, να μην προκαλεί προβλήματα και να μην ανακατεύει τα πράγματα, να κινείται διακριτικά και στο περιθώριο, να αρκείται στο δώρο της αιωνιότητας, να ζήσει δηλαδή όπως έζησαν τόσες Νύμφες πριν από αυτήν. Η Κίρκη όμως ήταν διαφορετική, διεκδίκησε δυνάμεις μεγαλύτερες μέσω της κλίσης της στη μαγεία, ύψωσε ανάστημα και τιμωρήθηκε γι' αυτό, υπήρξε το εξιλαστήριο θύμα, ώστε να κατακάσει η οργή -ποιου άλλου;- του Δία, εξορίστηκε να ζήσει μόνη της στην Αία, δεν το έβαλε όμως κάτω, διεκδικώντας μέχρι τέλους το δικαίωμα στην ευτυχία με τους δικούς της όρους, με τις δικές της δυνάμεις και αδυναμίες, το δικαίωμα να αποφασίζει η ίδια για την ίδια.

Η Μίλερ, γνωστή από το Τραγούδι του Αχιλλέα, το οποίο επίσης κυκλοφορεί στα ελληνικά

από τις εκδόσεις Διόπτρα και έχει κιόλας μπει στη λίστα με τα προσηκώς, αποφασίζει σε αυτό το μυθιστόρημα να συνθέσει τα διάσπαρτα κομμάτια της ιστορίας της Κίρκης, που αποτελούν επεισόδια άλλων μύθων, πιο γνωστών, όπως η Οδύσσεια, η Αργοναυτική Εκστρατεία, ο Μινώταυρος, ο Δαίδαλος κτλ. Η Μίλερ χρησιμοποιεί έναν παραμυθένιο τρόπο αφήγησης, κατάλληλο για τη μυθολογία και αρκετά εικονοποικτικό και οικείο για τον αναγνώστη, χωρίς όμως να στερεί καθόλου την αναγκαία αληθοφάνεια από την ιστορία, επιτυγχάνοντας αυτόν τον ακαταμάχητο συνδυασμό για τον οποίο μιλάει ο στίχος: "τα παραμύθια δεν είναι αλήθεια / αλλά τουλάχιστον δεν είναι ψέμα".

Ναι, είναι ένας μύθος παλιός αυτός της Κίρκης, και όμως οι αναλογίες με τη σημερινή εποχή είναι δυστυχώς εμφανείς. Η Μίλερ με έναν ευφυή τρόπο, σεβόμενη την μυθολογία για την οποία τη διακατέχει ένα τεράστιο πάθος, συνθέτει την ιστορία της μάγισσας Κίρκης, και επιτυγχάνει να γράψει ένα βιβλίο βαθιά πολιτικό, ένα βιβλίο φεμινιστικό σε μια εποχή που η επίφαση της ισότητας επικρατεί, που ο φεμινισμός εντέχνως παρουσιάζεται ως κάτι παρωχημένο, ως μια αχρείαστη γραφικότητα. Δεν πρόκειται όμως σε καμία περίπτωση για στρατευμένη λογοτεχνία, καθώς η Κίρκη διακρίνεται για τις λογοτεχνικές της αρετές, ένα χορταστικό μυθιστόρημα το οποίο μας υπενθυμίζει διάφορες πτυχές και συνδέσεις της αρχαίας ελληνικής μυθολογίας, της τόσο ευφάνταστης και χωρίς ταμπού μυθολογίας.

Η έλλειψη του ταμπού στην αρχαία μυθολογία, όχι μόνο την ελληνική, αλλά και την παγκόσμια, ο μη περιορισμός ανάμεσα στο τι επιτρέπεται και τι δεν επιτρέπεται να πει ο αφηγητής, αυτή η απλή

διάκριση ανάμεσα στον μύθο και την πραγματικότητα, τα διευρυμένα όρια ελευθερίας στην έκφραση εντός μύθου, προσφέρουν μια μοναδική αίσθηση στον αναγνώστη, και όλα αυτά συνέβαιναν χιλιάδες χρόνια πριν, τη στιγμή που σήμερα ισχύουν νόμοι προσβολής Θείων και ηθών, που παραστάσεις κατεβαίνουν και συγγραφείς αφορίζονται, σε μια κοινωνία με ολοένα και πιο συντηρητικά ένστικτα καμουφλαρισμένα πίσω από μια δήθεν προσδευτικότητα.

Η μετάφραση της Κλαίρης Παπαμιχαήλ αποτυπώνει με ακρίβεια το ύφος της συγγραφέως, μεταφέροντας το βιβλίο στη γλώσσα που γράφτηκε ο μύθος πάνω στον οποίο στηρίζεται, γεγονός που εμπεριέχει, εκτός της γοητείας του, και πλήθος τεχνικών δυσκολιών. Η Κίρκη υπήρξε μια τεράστια αναγνωστική έκπληξη, παρά τις όποιες αρχικές επιφυλάξεις που αφορούσαν το θέμα του βιβλίου. Η αχόρταγη ανάγνωση ενός υπέροχου βιβλίου στάθηκε η αιτία για την επιστροφή σε μια προεφηβική αναγνωστική εποχή, τότε που αχόρταγα διαβάζαμε -κάποιοι από εμάς- τους μύθους αυτούς ξανά και ξανά.

Ένας έντιμος άνθρωπος

John Le Carré

Μετάφραση: Μαρία Παπανδρέου
Εκδόσεις: Bell / Χαρλένικ Ελλάς

John Le Carré

Ένας έντιμος Άνθρωπος

Ο Νατ, ένας σαρανταεφτάχρονος βετεράνος των βρετανικών μυστικών υπηρεσιών, πιστεύει ότι η καριέρα του ως χειριστή πρακτόρων έχει φτάσει στο τέλος της. Επιστρέφει στο Λονδίνο και στη σύζυγό του, την πολύπαθη Πρου. Όμως η ολοένα αυξανόμενη απειλή του Κέντρου Μόσχας αναγκάζει το Γραφείο να του αναθέσει μια τελευταία αποστολή: ο Νατ καλείται να αναλάβει τον παροπλισμένο υποσταθμό Καταφύγιο και τους γηραλέους κατασκόπους που τον στελεχώνουν. Η μόνη φωτεινή εξαίρεση στην ομάδα είναι η νεαρή Φλόρενς, που έχει βάλει στόχο έναν Ουκρανό ολιγάρχη με ύποπτα πάρε δώσε στη Ρωσία.

Εκτός από κατάσκοπος, ο Νατ είναι και λάτρης του μπάντμιντον. Ο τακτικός αντίπαλός του στο γήπεδο έχει τα μισά του χρόνια: ο μοναχικός, εσωστρεφής Εντ. Ο Εντ μισεί το Brexit, τον Τραμπ και τη δουλειά του σε μια απρόσωπη αυτοκρατορία των ΜΜΕ. Και είναι αυτός που θα παρασύρει την Πρου, τη Φλόρενς και τον ίδιο τον Νατ σε μια πράξη πολιτικής αγανάκτησης με ολέθριες συνέπειες για όλους.

John Le Carré

Η Ευγενία δεν χρειάστηκε ποτέ να αναλωθεί στον αγώνα της επιβίωσης ή σε ρομαντικές εξαρτήσεις. Η νεαρή αρχιτέκτων, απαλλαγμένη από υποχρεώσεις, επιδίδεται σε αυτοσχέδιες περιπέτειες, εντός και εκτός συνόρων, αναζητώντας υλικό για να συνθέσει την κοσμοθεωρία της: το τέλειο κτήριο, το τέλειο πιάνο, τον τέλειο άνθρωπο. Με οδηγό την επιστήμη και την τέχνη ωθείται σε μια επικίνδυνη κατάδυση προς τον πυρήνα της ύπαρξης. Η επιβίωση δεν είναι εύκολη, ούτε και η κάθαρση εγγυημένη. Αλλά η Ευγενία δεν θα σταματήσει αν δεν φτάσει στο τελευταίο κομμάτι του παζλ.

Βιβλία

Γκίλιαντ

Marilynne Robinson

Μετάφραση: Κατερίνα Σκινά
Εκδόσεις: Μεταίχμιο

Γκίλιαντ

Marilynne Robinson

Γκίλιαντ

Marilynne Robinson

Γκίλιαντ

Marilynne Robinson

Γκίλιαντ

Marilynne Robinson

Γκίλιαντ

Marilynne Robinson

Γκίλιαντ

Marilynne Robinson

Γκίλιαντ

Marilynne Robinson

Γκίλιαντ

Marilynne Robinson

Γκίλιαντ

Marilynne Robinson

Γκίλιαντ

Marilynne Robinson

Γκίλιαντ

Marilynne Robinson

Γκίλιαντ

Marilynne Robinson

Γκίλιαντ

Marilynne Robinson

Γκίλιαντ

Marilynne Robinson

Γκίλιαντ

Marilynne Robinson

Γκίλιαντ

Marilynne Robinson

Το βραβευμένο με Πούλιτζερ αλλά και με το Εθνικό Βραβείο του Κύκλου των Αμερικανών Κριτικών μυθιστόρημα της μεγαλύτερης εν ζωή αμερικανίδας συγγραφέα, γραμμένο ως μια

επιστολή ενός εβδομηντάχρονου πάστορα μιας μικρής πόλης της Αϊόβα προς τον μικρούλη γιο του, όπου καταπιάνεται με ζητήματα όπως η πίστη και η αμφισβήτησή της, η παραβατικότητα και η συγχώρεση, τα βάσανα και η χάρις.

Ο τελευταίος ήρωας του θρυλικού αντιτορπιλικού "Αδριάς" L-67

Κωνσταντίνος Γ. Τασσάς

Εκδόσεις: Gutenberg - Πιόργος & Κώστας Δαρδανός

Ο τελευταίος ήρωας

Κωνσταντίνος Γ. Τασσάς

Ο τελευταίος ήρωας

Κωνσταντίνος Γ. Τασσάς

Ο τελευταίος ήρωας

Κωνσταντίνος Γ. Τασσάς

Ο τελευταίος ήρωας

Κωνσταντίνος Γ. Τασσάς

Ο τελευταίος ήρωας

Κωνσταντίνος Γ. Τασσάς

Ο τελευταίος ήρωας

Κωνσταντίνος Γ. Τασσάς

Ο τελευταίος ήρωας

Κωνσταντίνος Γ. Τασσάς

Ο τελευταίος ήρωας

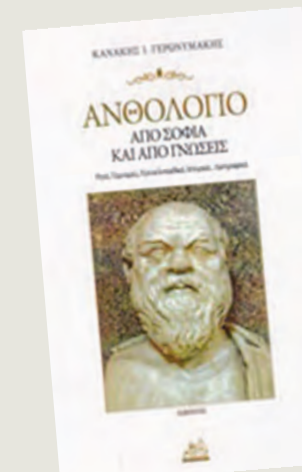
Κωνσταντίνος Γ. Τασσάς

Η ζωή του Γιώργου, την οποία εξιστορεί ο γιος του Κωνσταντίνος, αποτελεί από μόνη της μία οδύσσεια. Έζησε και συμμετείχε ενεργά στα δραματικά γεγονότα μέσα

στα οποία διαμορφώθηκε η Ελλάδα και ο υπόλοιπος κόσμος τον 20ό αιώνα, με κορυφαίο εκείνο της νύχτας της 22ας Οκτωβρίου 1943, όταν το ένδοξο ελληνικό αντιτορπιλικό «Αδριάς» συγκρούστηκε έξω από την Κάλυμνο με γερμανική νάρκη και κόπηκε στα δύο. Ο Γιώργος τότε ήταν 17 ετών και μέλος του ηρωικού εκείνου πληρώματος.

Για πολλές δεκαετίες περιπλανήθηκε και αγωνίστηκε σε τέσσερις ηπείρους και είχε την τύχη να συναναστραφεί με εξέχουσες ελληνικές και διεθνείς προσωπικότητες της πολιτικής και της διανοητικής ζωής του συμβάδισε πάντα με το θάρρος των ιδεών του. Με τις άοκνες προσπάθειες και την πίστη στα ιδανικά του, κατάφερε να πραγματοποιήσει την υπόσχεσή του στον θείο του Κωνσταντίνο Καραθεοδωρή και να γίνει ένας σπουδαίος μηχανικός γιγάντιων φραγμάτων και υδροηλεκτρικών σταθμών.

Παρουσίαση Βιβλίων του Κανάκη Γερωνυμάκη

Την 16η Νοεμβρίου και ώρα 7 μ.μ. θα γίνει η παρουσίαση δυο βιβλίων του Κανάκη Γερωνυμάκη, στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων, στον πάνω όροφο.

Στο πρώτο βιβλίο "ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΞΕΝΑΓΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ", θα είναι ομιλητής ο κ. Ελευθέριος Κοπάσης. Το βιβλίο είναι εξ' ολοκλήρου γραμμένο σε έμμετρο δεκαπεντασύλλαβο και περιλαμβάνει 150 σκίτσα του συγγραφέα, διότι αυτός πιστεύει πως αυτά που μπορεί να πει το σκίτσο δεν μπορεί να πει, ούτε η γλώσσα, ούτε η πένα.

Στο δεύτερο βιβλίο ομιλήτρια θα είναι η κα Μαρία Καλογεράκη. Είναι το "ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΑΠΟ ΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟ ΓΝΩΣΕΙΣ". Αυτό περιλαμβάνει ρητά, παροιμίες, εγκυκλοπαιδικά, ανέκδοτα, λαογραφικά, ιστορικά, κ.ά.

